

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izjavi vsak naročnik, da se poštne vrednote plačuje v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge tujevostne države 8 K. Če se list pošilja na tujost, plačuje se na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dolga 100 listov poštne naravnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroska cesta šte. 5, sprejemno. — Za inserate se plačuje od enostopne postavke za enkrat 24 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala razprava“ — namesto 24 vin, 16 vin. — Vse inserate se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštne proste.

Cesar Karel sv. Očetu.

Naš ljudomili vladar odgovarja na mirovno pismo sv. Očeta in se izreka za trajen in časten mir.

Naš cesar Karel se je zopet izrekel za mir. — Dne 20. septembra je odgovoril sv. Očetu Benediktu XV. na njegovo zadnje mirovno pismo. Cesarjevo pismo je polno milobe in očetovske vdanosti napram poglavarju sv. katoške cerkve. Cesar Karel pravi že v prvem stavku svojega pisma, da je z dolžno spoštljivostjo in globoko ginjen vzel na znanje papežev mirovni korak. V celnem odgovoru ni ne enega stavka, iz katerega bi zvenela kaka ošabnost in hotenje po nadaljevanju vojske. Cesar se ob koncu pisma celo imenuje najpokornejšega sina sv. Očeta. Tako blago in vzvišeno čuti in misli naš mladi vladar.

Miru, trajnega in častnega miru si želi cesar Karel, miru, ki bi prinesel narodom zopetno srečo in blagostanje. Ker se je tudi nemški cesar Viljem omeščal in se ne izreka več za brezobzirno nadaljevanje vojske — vsaj tako je posneti iz odgovora njegove vlade sv. Očetu dne 20. septembra — je upati, da se bodo tudi naši sovražniki bolj ugodno izjavili o miru. Glavna smer mirovnih odgovorov cesarja Karla in nemške vlade je: obe državi sta resno pripravljene stopiti v mirovna pogajanja na podlagi predlogov, ki jih je stavil sv. Oče.

V bodoče se pri sporih naj izloči sila orožja in na njeno mesto naj stopi moč pravice, omej se naj oboroževanje, morje se naj proglasi za last vseh narodov, v spornih vprašanjih naj razsoja stalno razsodišče. O odstopu zasedenega ozemlja, o vojni odškodnini in drugih podrobnostih glede mirovnih predlogov odgovora ne omenjata. Vse to se bo razpravljalo na dolgo in široko pri mirovnih pogajanjih. Mi smo pokazali dobro voljo za mir, sedaj jo še naj pokažejo sovražniki.

Lastnoročno pismo cesarja Karla, ki ga je naš zunanji minister dne 20. septembra izročil papeževemu nunciju na Dunaju, se glasi:

Sv. Oče!

Z dolžno spoštljivostjo in globoko ginjenimi smo vzeli na znanje novi korak, katerega je v izpolnjevanju od Boga Vam izročene svete službe podvzela Vaša Svetost pri nas in pri vladarjih drugih vojskujočih se držav s plemenitim namenom, da bi privedli do sporazumljenja in do miru težko preizkušena ljudstva. S hvaležnim srcem sprejemam ta opetovani dar očetovske skrbi, ki ste jo Vi, sv. Oče, brez razlike vselej doprinali vsem narodom ter iz dna svoje duše pozdrav-

ljamo ginljiv opomin, katerega je Vaša Svetost izvolila nakloniti vladam vojskujočih se narodov. Za dobro te grozote polne vojske smo vsikdar obračali svoje oči do Vaše Svetosti kot do one najvišje osebe, ki stoji vsled svoje nad vsem zemeljskim zvišene naloge visoko nad vsemi vojskujočimi se narodi in ki, nedostopna za vsako vplivanje, zamore najti pot, ki bi mogla dovesti do uresničenja naše lastne želje za doseg trajnega in za vse dele častnega miru.

Odkar smo zasedli prestol naših prednikov, popolnoma se zavedajoč odgovornosti, ki jo nosimo pred Bogom in človeštvom za izročeno nam usodo avstro-ogrske monarhije, nismo nikoli izgubili izpred oči visoki cilj, da zopet v najkrajšem času nudimo svojim narodom blagoslov miru. Kmalu po nastopu vlade nam je bila dana prilika, da napravimo korak, o katerem je že naš zvišeni prednik, rajni cesar in kralj Franc Jožef I., razmišljeval in pripravljaj do častnega in trajnega miru. To željo smo izrazili v prestolnem govoru povodom otvoritve avstrijskega državnega zbora in naglašali, da si želimo miru, ki bi osvobodil od srda in hrepenenja po maščevalnosti nadaljno življenje ljudstev, miru, ki bi jih za cele rodove obvaroval pred uporabo oborožene sile. Naša skupna vlada ni ničesar opuščala med tem časom, da ne bi podala opetovanih in živahnih izjav o naši volji ter o volji narodov avstro-ogrske monarhije, izjav, ki jih je mogel slišati celi svet, da se napravi konec krvoprelitju z mirom, kakoršnjega si pred oči Vaša Svetost sama. Osrečeni vsled misli, da so zasledovale naše želje že od začetka isti smoter, ki ga Vaša Svetost označuje danes kot enega in istega, smo temeljito razmotrivali stvarne in praktične izpodbude, katere smo nedavno sprejeli od Vaše Svetosti. To razmotrivanje je dovelo do sledečega:

V globoko vkoreninjenem prepričanju pozdravljamo vodilno misel Vaše Svetosti ki stremi za tem, da bi bodoči svetovni red podložitvijo sile orožja temeljil na moralnični sili pravice, na gospodstvu mednarodne pravičnosti in zakonitosti. Prežeti smo tudi upanja, da bi povzdiga čuta pravičnosti človeštvo pravno prenovila.

Pridružujemo se torej naziranjju Vaše Svetosti, da bi pogajanja vojskujočih se držav mogla in morala dovesti do sporazumljenja, kakor je n.p.r. ustanovitev primernih varščin, da se oboroženje na suhem, na vodi in v zraku istočasno, vzajemno, in polagoma zniža na določeno mero in da se pra-

vnim potom morje, ki pripada vsem narodom, oprosti gospodstva ali nadoblasti posameznih narodov in se za vse do- loči jednakomerna poraba.

Popolnoma prepričani o mirpospešujočem pome- nu od Vaše Svetosti predlaganega sredstva, da se naj mednarodna sporna vprašanja podvrže- jo obligatoričnemu razsodišču, smo pripravljeni, da tudi o tem predlogu Vaše Svetosti stopimo v pogajanja.

Če bi se posrečilo, kar iz celega srca želimo priti do sporazumljenja med vojskujo- čimi se državami, sporazumljenja, ki bi u- resničila te vzvišene misli in bi tako dala avst- ro-ogrski monarhiji varščino za njen neoviran nadaljni razvoj, potem ne bi bilo težko tudi druga, med vsjkujočimi se državami u- ravnave potrebna vprašanja zadovoljivo rešiti v du- hu pravičnosti in vzajemnih pogojev.

Če bi narodi v smislu predlogov Vaše Svetosti mirno stopili med seboj v pogajanja, potem bi se la- hko iz tega razcvetel stalen mir; dosegli bi la- hko popolno svobodo gibanja na visokem morju; odvzela bi se jim lahko težka ma- terijalna bremena in se odprli novi vi- ri za njih blagostanje.

Prežeti duha zmernosti in spravlji- vosti, vidimo v predlogih Vaše Svetosti primerne podlage za uvod v pogajanja, za doseg vsem pravičnega in stalnega miru in živo upamo, da bi bili z enako mislijo prežeti tudi na- ši današnji sovražniki.

V tem smislu prosimo Vsemogočnega, naj bla- goslovi pričetno mirovno delo Vaše Svetosti.

Čast nam je beležiti Vaši Svetosti najpokornej- ši sin

Karel I. r.

Papežu bosta te dni odgovorili tudi Bolgarija in Turčija. Tudi četverosporazumne države bodo v kratkem odgovorile sv. Očetu. Ker sta Avstrija in Nemčija odgovorili v zelo spravljivem duhu, smemo pričakovati, da bodo tudi naši sovražniki odnehali od svoje nestrpnosti. Nekateri četverosporazumovi li- sti sicer pravijo, da prej ni nobenega govora o mi- ru, dokler Nemčija, katero smatrajo v sovražnih de- želah za glavnega krivca sedanje vojske, ne bo po- nižana. Večina angleških listov zahteva, da mora Nemčija odstopiti vse zasedene pokrajine in mora plačati vojno odškodnino. O Avstriji pišejo četvero- sporazumovi listi zelo prijazno in slavijo našega ce- sarja kot ljudomilega vladarja, s katerim se bo da- lo pogajati o miru.

Po zaslugi sv. Očeta Benedikta XV. in cesar- ja Karla se je kamen zopet začel močno valiti v do- lino in upamo, da bomo prav kmalu prišli do miru.

nahih, mi tukaj pa se divimo nastopu naših voditel- jev in se veselimo pisave naših listov „Slov. Gospo- darja“, „Straže“, „Mira“ in kranjskih ter hrvatskih listov, ki na bojišču nas, v domovini pa vas navdu- šujejo za lepšo in srečnejšo bodočnost slovenskega ljudstva.

Hude in velike borbe se še bodo vršile, pred- no bo izvojevana naša zmaga na naši primorski in slovenski fronti. Lah je močan, ima milijonsko ar- mado in približno 10.000 topov. Tudi naši narodni nasprotniki Nemci in Mađžari so številni in dr- zni. Zakleli so se, da jim moramo Slovenci in Hrva-

Borba za svobodo slovenske zemlje.

(Dopis z fronte.)

V obližju Sv. Gabrijela, 22. septembra.

Mi se borimo tu na fronti, naši slovenski vodi- telji pa doma in na Dunaju za svobodo slovenske zemlje. Slovenski vojaki v družbi vseh avstrijskih narodnosti se bijemo že nad dve leti z izdajalskim Lahom, ki hoče odtrgati od Slovenije, oziroma Av- strije, dele najlepše naše zemlje. Naši vrli poslanci

pa od dne 30. maja 1917, ko so v državnem zboru ob splošni pozornosti podali znano izjavo za ustano- vitev jugoslovanske države, delajo načrtoma za osvo- boditev našega Avstriji in Habsburžanom vedno zve- stega slovenskega ljudstva. Živimo torej v ča- su dveh velikih borb, ki bosta odločilni za našo bodočnost. Škoda, da se mnogi naši ljudje ne zavedajo velike dobe, v kateri živimo. Mi slovenski vojaki smo ponosni na naše poslance, na naše vodi- telje, ki tako krepko in vstrajno zastopajo in vodijo naš narod. Vi v domovini proslavljate junaško ob- rambo naše soške fronte po slavnih Boroevičevih ju-

na veke hlapčevati in ne smemo postati svobodni. Nemci in Madžari nasprotujejo naši zahtevi zavoljo tega, ker nočejo še znanprej igrati vloge gosposkih narodov, ostali narodi pa naj bi jim še nadalje hlapčevali in le njim s svojim znojem kupičili bogastvo. Nemec in Madžar si domišljujeta, da sta ustvarjena samo za gospodstvo in bogastvo, Slovan pa za sužnja in revščino. Dosedaj je res bilo večinoma v veljavi to načelo. A od dne 30. maja 1917 naprej ne več! Mi Slovenci in Hrvatje smo enakovredni narod, mi nismo sinovi in hčere sužnjev, — ampak mi smo rojeni od svobodnih očetov in mater. Proč s pomisleki, da je Nemec ali Madžar več kot je Slovenec ali Hrvat; mi ne maramo več nemškega in madžarskega gospodstva! Prav je zapisal „Slov. Gospodar“ v svoji 38. številki, ki jo ravnokar čitam, da se hočemo boriti proti tistem „veleizdajstvu“, ki hoče, da bi nam tuji gospodarili in komandirali.

Borba za združitev slovenskih in hrvatskih dežel je že stara. Že cesar Jožef je združil Štajersko, Koroško, Kranjsko in Goriško, cesar Napoleon je ustanovil Ilirijo in slani hrvatski ban Jelačić, rešitelj naše cesarske hiše leta 1848, je opetovano povdarjal in zahteval, da se morajo Hrvatje in Slovenci združiti politično, gospodarsko in državno. A tako jasne in določene oblike še ta borba ni nikdar dobila kot ravno zdaj. Prosimo in rotimo slovenske in hrvatske poslance: Delujte krepko, ne odnehajte, dokler ne dobimo združene Jugoslavije pod habsburškim orlom!

Ti pa, slovensko ljudstvo v domovini, pomni, kar ti pravi slovenski vojak slavnega slovensko-štajerskega 87. pešpolka, ki se je boril za Gorico, za Kras, za Grmačo, za Sv. Goro, za Sv. Gabrijela, ki je gledal smrti v oči v Srbiji in na severnih bojnih poljanah:

V združeni slovensko-hrvatski državi bomo sami med seboj in nam ne bodo več gospodovali. tisti cesarski namestniki, okrajni glavarji, sodniki in vsi drugi tuji, ki vas sedaj v domovini tepejo z neusmiljenim bičem revizicij, ki vam vsiljujejo odloke, odredbe in dopise v tujem jeziku in ki so vas v začetku vojske zapirali kakor kake roparje in morilce ter so posmehljivo gledali, kako je nahujskana druhal pljuvala po vas in vas tepla; ti tuji bodo morali izginiti s slovenske zemlje. Naši sinovi naj bodo naši uradniki, za tuje ne bomo več pridelovali kruha. Pošteni Nemci, nastanjeni v naših krajih, bodo sicer imeli pravico do svojih šol in do prostega razvoja, a Šulterajn in Südmarka bosta morala izginiti. In ljudje moji, najveselejše pa bode za naš kmetijski narod, da bo v avstrijski Jugoslaviji kmet prišel do veljave. Vsled krivde nam neprijaznih cesarskih namestnikov, nemških okrajnih glavarjev in drugih uradnikov, dobivajo v naših krajih mesta vedno večjo moč nad kmetijskimi občinami. Če bi ta komanda tujecev-uradnikov šla tako naprej, bi nemška in nemškutarska mesta polagoma popolnoma zagospodovala nad slovenskim kmetijskim ljudstvom. Pa tudi v verskem oziru bo v Jugoslaviji bolje. Po tujcih-Nemcih se pri nas vedno

bolj širi verska mlačnost, nevera in odpadništvo. A naši bratje Hrvatje pa so veren narod in tako bode slovensko-hrvatsko združenje tudi v tem oziru rodilo dober sad.

Tako mislimo slovenski junaki na fronti o naši ustanavljanju se jugoslovanski državi, kateri bodo kraljevali slavni Habsburžani. Borimo se, dokler ne zmagamo: mi na fronti nad Lahom, vi voditelji naši pa nad tistimi, ki se branijo ustanovitve Jugoslavije!

M. B.

Popisovanja in rekviriranja.

Dandanes je že tako, da se mora skoro vsak mesec vsaka stvar popisati. Včeraj je bilo popisovanje svinj, jutri popisujemo ovce, nato popisovanje sadnega drevja, sena in slame itd. Oblasti se že same več prav ne spoznajo, koliko vrst popisovanja je pravzaprav v teku. Srečni okraj, kjer okrajni glavarji popisovanja in rekviriranja ne odredijo z vso strogostjo in uradno natančnostjo. Kjer pa je popisovanje odredeno, se mu ne smemo protiviti ali ovirati delo popisovalnih komisij. Pač pa je naša pravica in dolžnost, da se varujemo škode. Nedavno je prišel v naše uredništvo mož in je tožil, da mu je glavarstvo predpisalo, naj odda 200 kg pšenice, a je pridelal samo 2 mernika, to je približno 90 kg. Mož ni bil navzoč, ko je žetveni komisar popisoval polja in mu je pripisal lepo sosedovo pšenico. Pri nekem drugem posestniku je komisija cenila, da je na dilih 600 kg koruze. Posestnik ni bil navzoč in se je nemalo začudil, ko je dobil uradni poziv, naj odda 400 kg koruze. Poklical je župana in sosedo ter so koruzo stehali. Bilo je je samo 365 kg. Takih slučajev je na stotine.

Bodite tedaj pri vsakem popisovanju navzoči, pokažite zaloge in prijazno podajte vse podatke, ki jih komisija od vas zahteva. Ko je s svojim delom pri vas gotova, tedaj jo vprašajte, kakšen uspeh je dosegla in ali ste oddaje oproščeni ali imate kaj oddati in koliko. To pojasnilo imate pravico zahtevati.

Če se vam zdi, da bi bili po tem, kar je komisija dognala, kaj prikrašani, tedaj uljudno ugovarjajte in s komisijo še enkrat ugotovite, če se niso zaloge cenile previsoko. To je takoj na licu mesta lahko ugotoviti, ne pa pozneje, ko so zapisniki že oddani in se na podlagi njih že uraduje. Ako ste kake pridelke sami pretehtali in veste, da vam jih je komisija cenila previsoko, tedaj ji povejte resnico, in, ako ne bi hotela tega uvaževati, zahtevajte, da se blago še enkrat na licu mesta pretehta.

Vsak poznejši ugovor morajo oblasti naravno da poslušati nekam nezaupljivo, ker je bil čas ugovorom takrat prikladen, ko se je popisovalo. Med sto pravičnimi kmeti se gotovo najde tudi kak nepravilčen in zato oblasti poznejšim ugovorom nerade verjamejo in tudi ne morejo verjeti, in nadaljnjih preiskav navedno ne dovolijo, ker je to v očigled pomanjkanju časa malokdaj mogoče in tudi ni poceni, obenem pa si morajo oblasti nehote misliti, da je pritožnik kaj od svojih zalog med tem časom že — poskril.

Iz teh razlogov jasno sledi, da je pač najbolje biti vedno pri vsakem popisovanju navzoč in če posestnik sam ne bi utegnil, ali ako je računiti, da bi utegnil ob onem času biti z doma, tedaj naj o zaloga pouči ženo, odrasle otroke, sosedo ali kogarski-

bodi, najpametneje pa je, da ima take stvari napisane in shranjene tako, da jih lahko vsakdo popisovalni komisiji pokaže.

Dobro je tudi, da posestnik ve, koliko zrnja ali krompirja se mu mora pustiti za domačo rabo in zaseme.

Krompirja, ki se sedaj popisuje in se ga bo v bližnjih dneh z vso naglico rekviriralo, ti morajo pustiti za vsako osebo 100 kg, za seme pa boš sam najbolje vedel, koliko ga rabiš. Računamo, da si ga pridelal 45 meterskih stotov. Prehraniti imaš na dan 11 oseb, torej se mora pustiti vsaj 1100 kg za živež. Nasadil ga boš spomladi približno 1 hektar. Za to se ga računa 30 meterskih stotov. Ti pa imaš tudi pravico zahtevati, da ti ga pustijo nekaj meterskih stotov za izgubo. Do spomladi se ti ga bo namreč v kleti gotovo precej pokvarilo in segnilo. Odberi takoj ves slab, droben, nagrižen, nasekan in nagnit krompir. Tega se ti ne sme računati, ampak ga smeš porabiti za krmo živini. Konečni račun je ta-le: Za družino 1100 kg, za seme 3000 kg, za nadomestek za krompir, ki bo čez zimo segnil, 200 kg, t. j. 4300 kg. Ker si ga pridelal samo 45 me, rabiš ga pa 43 me, te nihče ne more siliti, da bi moral oddati več nego 200 kg. Napravite si tak račun in lahko se boste branili.

Žita se računa na mesec za osebo 10 kg. A tudi tukaj si lahko sam napraviš račun, koliko rabiš posameznih vrst zrnja za živež, koliko za seme. Po veljavnih določilih se sme zadnje žito in ena četrtina koruze pokrmiti živini.

Najhujša bo letos revizicija sena in slame. Vsled grozne suše bo letos vsakemu kmetu, če mu tudi ne bi bilo treba nič oddati, na zimo zmanjkalo krme. In kaj bo sedaj? Vojaška oblast z vso resnostjo zahteva ogromne množine sena in slame. Samo mariborski sodni okraj bi moral oddati do 1. oktobra 104 vagone sena, za naslednjo dobo pa se zahteva še naknadnih 240 vagonov! Vojaška uprava grozi, da bo prišla s silo in bo kmetom odvzela seno in slamo. Najboljše je, da vsako bilko s polja in iz gozdov skrbno spravimo za zimo in da živino pridno gonimo na pašo.

Pri popisovanju in rekviriranju ne zavračajte krivde na župana ali na druge popisovalce. Ti niso nič krivi, ampak morajo izvršiti, kar jim oblast narekuje. Ponavljajmo pa še enkrat: Bodite pri vsakem popisovanju in rekviriranju sami zraven, vprašajte komisijo, kaj zahteva od vas in povejte odločno svoje ugovore in pomisleke, da se tako sami obvarujete škode.

Naše žrtve za domovino

V deseti soški bitki so padli naslednji slovenski prostovoljni strelci mariborskega bataljona: Budja Ivan, Ljutomer; Kolmanič Ivan, Sv. Jurij o. Š.; Potočnik Alojz, Oplotnica; Sodek Anton, St. Ilj pri Velenju; Potisk Jožef, Konjice; Stopar Anton, Ormož; Stamper Tomaž, St. Jurij ob južni žel.; Šoster Jakob, St. Jurij ob južni žel.; Kmetec Martin, Cirkovec; Tristan Franc, Braslovče; Hribernik Jožef, Ljubno; Šumen Maks, Sv. Križ nad Mariborom; J. Primožič; Simon Ladislav; Zorman Franc, iz okr. Ljutomer; Kurbus Franc, Sv. Anton v Slov. gor.; Javšovec Lovro, iz okraja Ljutomer; Zorko Maks, Krško; Jerič Albin, Sv. Jurij ob južni žel.; Škof Konrad, Oplotnica; Valenko Jožef in Hribar Anton, Sv. Križ pri Krškem.

Tekom dveh dni so došla iz italijanskega bojišča poročila, da so štirje vojaki iz župnije Sv. Ljo-

LISTEK.

Vojni spomini

(Januš Golec.)

(Dalje.)

Najine oči so se srečale; spoznal sem tiča, ki me je pred letom tako presneto polegnil in odrčal iz pesti. Judu je zdrknil pri tem pogledu bič iz roke. Spustil se je na kolena in prosil molelovaje:

„Milostni gospod! Prizanesi!“

Zavest, da se lahko maščujem po preteku enega leta, da bom izpolnil, kar sem prisegel v jezi, je me pogladila prijetno, kakor bi me ophaval lahen vetrič v poletni vročini. Nič mu nisem odpustil in prizanesel. Ukazal sem enemu izmed jezdecev, odmeriti mu na brežini del telesa toliko, da bom našel do 25. Žid se je drl kot bi mu kožo snemal. A proti koncu je še samo ggraje prosjačil:

„Samo ne ubijte me ne!“

Ubil ga ni nihče, to pa je istina, da se ne bo nikdar več norčeval in šalil z avstrijskim častnikom. Iz tega doživljaja lahko uvidi vsakdo, da ni madžarski in gališki Žid samo goljuf, ampak tudi predrzno nesramen.

Istega dne, ko me je speljal Jud na led, pač nisem dobil v Bardiowu šampanjca. Kupil pa sem drugega vina v steklenicah, da smo proslavili majorjev križec.

V postojankah nad Belaweze smo trpeli malo,

da, godilo se nam je vojaško dobro. Ostavila sta nas dva na vojni največja sovraga: mrav in glad. Ogrevala nas je že pomlad in za zob in za želodec smo dobivali dovolj. Ogreti, topli udje in poln želodec sta dve korenini vojaške sreče in zadovoljnosti.

Začetkom aprila so nas zopet dvignili iz prijetnih postojank in nas poslali preko Bardiowatna holme pred gališko vasjo Plehnarka, južno od svetovno znanih Gorlic. Tukaj smo zlezli v že pripravljene strelske jarko in gotove kočure. Senčil nas je borov gozdiček, ki je bil lično zasajen kot kak park. Pod tem gozdičem izvira voda in sicer kisle in mineralne. Slovaki so jo nazivali kvasna voda. Tako iz tega vreleca zajeta je bila dobra in okusna, da smo jo rajši pili kakor vojno kislico (vino). Našli smo tamkaj v bližini še pet drugih kislih vrelecev, katerih voda je imela iz vsakega drug okus. Zgradili smo kopališče, da smo se kopali mi in moštvo. Pozidalo bi se lahko krasno letovišče, ki bi po rajski naravni legi in zdravilni vodi nadkriljevalo vse, kar sem jih videl do sedaj. Čudno, da se za te vrelece ni zmenil nikdo že v mirnih časih.

V teh postojankah so se vedli Rusi mirno. Niso nas plašili niti z artilerijo. Zaganjali so se pač tedaj na vso moč v naše črte pri Dukli. Na našem delu fronte so imeli slabše moči in malo artilerije. Nad Plehnarko se nam je godilo tako dobro, da smo se strinjali vsi: Tako bi se pač bojevali in branili Avstrijo, če treba vedno!

Prepričani smo bili, da nas puste v tem rajsko lepem kraju dalje časa. Aprilsko vreme je bilo lepo in toplo, da bi bili lahko nočevali čisto na prostem. Naše vojaštvo se je bavilo tamkaj z obdelovan-

jem polja. Vsi naši konji so bili zaposleni pri delu na polju. Našim vojakom so bila ta dela v veliko zabavo in opravljali so jih vestno.

Mene je odposlal major k trenu s 60 pionirji, da bi zgradili hlev za naših 450 konj. Dobili smo od divizije desk in tramovja in lotili smo se dela. Stavili smo hleve v mnenju, da bomo morda še tukaj zimovali.

Med časom, ko smo gradili oni veliki hlev, pa sem imel priliko opazovati velikanske priprave k naši orjaški ofenzivi pri Gorlicah. Prav do zadnjega trenutka ni sumil nikdo izmed nas, kaj da se pravzaprav namerava. Toliko je znal presoditi vsakdo, da z našimi, tolikokrat prereditimi četami, stoječimi na fronti, ne moremo napadati. Po tolikih umikih in neuspehih smo izgubili vso zavest v našo moč. Nikdo ni verjel, da je sploh mogoče, kedaj zmagati nepremagljivega Goljata — Rusijo. O kakih novih in svežih armadah, ki so se zbirale tedaj za našo fronto, ni sumil, ni znal povedati nikdo. Menda ni bila nobena naših uspešnih ofenziv do zadnjih trenutkov tako tajno prikrita kakor ravno gorliška. Vozili so noč na noč čisto nove havvice in možnarje. V vsako luknjo za fronto so naphali topov vseh kalibrov, kolikor je bilo sploh mogoče. Prihajal je vlak za vlakom s samo artilerijsko municijo. Dovažalo in zlagalo se je vse ponoči. Podnevu so pa vozile prazne garniture od Tarnova proti Cernovicam, kjer sta se zaganjala tedaj v rusko desno krilo zani oberstleutnant Papp in oberst Fischer. Ruski letalci so menili in javili, da prevažamo čete iz našega levega tojnega krila na desno, kjer so se bili tedaj srditi boji za posest Bukovine in njene prestolice, Cernovi-

vrenec nad Mariborom postali žrtev 11. laške ofenzive in sicer: Aleksander Kren, Ferdinand Timošek, Franc Rakovnik in Anton Svenjšek.

Število (40) padlih vojakov iz župnije Dobova se je zopet pomnožilo. Na polju slave so za cesarja in domovino darovali svoje življenje mladeniči Jožef Horvatič iz Mihalovca, star 19 let; Anton Molan iz Gaberja, star 20 let; Ivan Toporišič iz Mosteca, star 36 let; gospodar mož Ivan Urek iz Loč v 39. letu. Snivajte mirno, hrabri vojaki!

Za domovino sta žrtvovala svoje mlado življenje poddesetnik Franc Klingenstein, doma od Sv. Ane na Krembergu, in Lovro Orešič, doma od Sv. Martina na Pohorju. Več časa sta se vojskovala na raznih bojnih črtah in sedaj jima je na Krasu sovražna granata dne 22. avgusta pretrgala nit življenja. Bodi jima kraška zemljica lahka! Prijatelji, ki smo bili navzoči pri njuni smrti, žalujemo za njima in ju bomo ohranili v vednem spominu. — Desetnik Franc Gerlič, doma od Sv. Petra na Mariboru; Jožef Fažmon, doma od Sv. Martina pri Vurbergu; Jakob Vakaj, doma pri Sv. Benediktu v Slov. gor.

Naprečakovano žalostna novica je že v drugič zadela Habjaničevo hišo pri Sv. Rupertu v S. I. gor (Zavrhu). Padel je dne 18. avgusta že drugi sin, v prsa zadet od ročne granate. Bil je priden in pošten fant, najdražji zaklad njegovih staršev. V najlepši dobi 22 let je moral darovati svoje življenje na oltar domovine. Hrabro se je boril dve leti in 5 mesecev za dom in za cesarja. Bil je tudi zvest narodnik „Slov. Gospodarja.“

Pri ednajsti laški ofenzivi je padel, od sovražne mine zadet, na poljski straži v Vipavski dolini J. Dolenc, doma iz Braunšveiga v občini Sv. Marjeta na Dravskem polju. Rajni je bil priljubljen med tovariši in vrl vojak. Padli zapuščajo ženo-vdovo in nedorasle otroke.

V zadnji laški ofenzivi je padel Josip Rebov, sin odličnega posestnika na Teharjih pri Celju. Rajni je bil tih, krščanski mladenič, ki je zelo spretno pomagal pri raznih naših organizacijah in bil povsod priljubljen.

Vsem padlim slovenskim žrtvam bo ohranil narod trajen spomin!

Državni zbor

Dunaj, 25. sept. 1917.

Po trimesečnem odmoru so se zopet zbrali poslanci na Dunaju, državni zbor se je danes otvoril. Predsednik Grob se je v svojem nagovoru spominjal naših junakov na raznih bojiščih, ki so osvobodili Galicijo sovražnika ter zadržali italijanski naval na Trst. Obenem je opozarjal tudi na mirovno akcijo in pripravljenost Avstrije za častni mir.

Nato predstavi ministrski predsednik dr. Seidler novo vlado in razvije njen program v daljšem govoru. Program nove vlade so pozdravile samo nemške stranke, vse druge stranke so ali ostale hladne nasproti izraženemu programu, deloma so pa tudi glasno ugovarjale.

Dr. Seidler obljubuje na gospodarskem polju pred vsem ureditev prehrane vseh državljanov, on si hoče na ta način preko želodca pridobiti srca državljanov; dalje napoveduje socialnopolitične vladne predloge in ureditev vodnih razmer posebno v alpskih deželah ter mnogo, mnogo drugega. Posebno

ce. Radi tega preslepljenja so potegnili tudi Rusi svojo glavno moč od Gorlice in jo pognali proti našemu desnemu krilu, kjer so pričakovali naš odločilen sunek.

Koncem aprila je bila že vsa naša nova artilerija v svojih postojankah. Zraven topov so bile zložene cele gore same artilerijske municije. Dan na dan so prihajali nemški častniki in generali, ogledovat si naše topniške postojanke.

Izpraševal sem artileriste, kaj da naj pomenijo vse te velikanske priprave; a so zmigavali z ramami, da jim ni znanega nič drugega, kakor točke, katere bodo začeli obstreljevati dne 2. maja jutraj.

Zazoril je nezabni 2. maj. Iz naših artilerijskih žrel je zagromel grom, je bruhnil ogenj proti sovražni strani, da je bilo strah in groza za nas, ki smo ga videli in slišali. Bil je to prvi, velikanski, takozvani bobneči ogenj, kakor ga do 2. majnika l. 1915 še ni poznala zgodovina. Rjovel in bruhalo je iz vseh kalibrov, da se je kar tresla zemlja. Streljalo se je samo štiri ure, a uspeh je bil nepričakovano velikanski. Prebita je bila ruska bojna črta. V razstreljeno vrzel sta se zagostili dve sveži armadi: Mackensenova in nadvojvode Jožefa Ferdinanda. Mi iz prvih bojnih črt smo stopili nazaj; začel se je pogon za begajočim sovražnikom s svežimi močmi, o katerih ni slutil do tedaj nikdo. Začudenje in veselje zavoljo prve zmage nad Rusi je bilo za nas nekaj, kar se ne da zapisati s črkami, kar se samo lahko občuti tedaj, ako se doživi.

Naš III. kor je bil sedaj prost in na razpolago. Uvrstil se je ves kor v potne kolone in odmarširali smo skozi dobro znane kraje. Na tem potovanju smo šele videli, kako neusmiljeno so opustošili ti luti, dnevi karpatski boji poprej lepa, mirna, skrita slovaška sela.

(Dalje pri 4)

skrb dela vladi državni proračun, o katerem bo natančneje poročal finančni minister v jutrajšnji seji. Vsebina proračuna bo ta-le: Plačila ogromna — dohodkov pa malo. Treba bi bilo čudodelnika, da bi z malimi dohodki pokrili velike izdatke. Kje bo vlada našla večino za proračun, se še ne ve.

Dr. Seidler pa je govoril tudi o notranji politiki. Stoji vedno na starem stališču: Obljubuje narodno avtonomijo v okvirju sedajnih kronovin in delitev v narodna okrožja, kjer se bo v raznih kronovinah oziralo na razne razmere, to se pravi: kjer so Nemci v manjšini, tam se jih bo ščitilo, kar se bo dalo, kjer pa so Slovani v manjšini, tam se jih bo pa izročilo dosedajni nemški večini, da jih stiska še naprej kakor dozdaj; z drugimi besedami: vlada je za tako narodno avtonomijo, kakor si jo predstavlja jo nemške stranke. O češki, poljski in jugoslovanski deklaraciji seveda Seidlerjeva vlada noče prav nič slišati.

Kaj bo sedaj? Vlada je razvila svoj program. Ta program je v svojem političnem delu popolnoma nasproten nemškemu narodnostim in ugaja le Nemcem. Nemški poslanci morajo zato, če hoče, biti dosledni — stopiti v najstrožjo opozicijo zoper tako vlado. Za tako opozicijo so se dozdaj že izjavili: Čehi, Jugoslovanski klub in Rusini. Upati pa je, da se opoziciji pridružijo tudi Poljaki, kakor hitro se uredijo razmere v njihovem klubu. Potem pa bo šlo slabo gospodu pl. Seidlerju za proračun in bo moral zanj pri belem dnevu dolgo, dolgo z laterno iskati skupaj večino — ako mu bo de prehranjevalni urad za njegovo laterno nakazal potrebnega petroleja.

Predloge in interpelacije v prvi seji jenskega zasedanja so stavili slovenski poslanci in sicer poslanec Gostinčar predlog za draginjske doklade cestnim delavcem in razun rokodelskim delavcem pri državnih železnica, poslanec dr. Ravnikar je pa stavil interpelacijo, da najvišje sodišče izda razsodbe tudi v slovenskem jeziku.

Razne politične vesti.

Jugoslovanski klub je imel v torek po seji državne zbornice pod predsedstvom dr. Korosca posvetovanje o vladnem programu, kakor ga je razvil dr. pl. Seidler v zbornici. Sklenilo se je, da klub ostane v najstrožji opoziciji proti sedanji vladi in se v tem smislu udeležijo govorniki proračunske debate.

Poljski klub avstrijskega državnega zbora je imel v torek dne 25. septembra sejo, v kateri si je izvolil za predsednika poslanca dr. Lazarskega. Lazarski je pa izvolitev že drugič odklonil. Baje se bo vršila še te dni nova volitev predsednika.

V hrvatskem saboru se vrši razprava glede nove volilne preosnove na Hrvatskem. Nov volilni red bo osnovan na podlagi splošne enake in tajne volilne pravice. Izdale se bodo uradne glasovnice in glasovalo se bo po občinah. Po novem volilnem redu bo imel volilno pravico vsak 24letni moški. Število poslancev sabora bodo zvišali od 90 na 119. Določeno bo, da bo prišlo na vsak mandat povprečno 24 000 prebivalcev.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču na obeh straneh velike priprave za 12. ofenzivo. Sicer pa na tej fronti nič posebnega.

Na avstrijskem in rumunskem delu vzhodnega bojišča nobenih posebnih dogodkov. Čete bavarskega princa Leopolda so dne 21. septembra zavzele rusko mesto Jakobovo ob Dvini (južno-vzhodno od Rige).

Na francoskem bojišču je huda petdnevna bitka v Flandriji nekoliko poenajala in tudi artilerijski boji so dobili nekoliko zmernejšo obliko. V tej bitki se je Angležem posrečilo poriniti Nemce nazaj za 5-7 km, a ni se jim pa posrečilo predreti nemške fronte. Kar se Angležem ni posrečilo doseči v Flandriji, so bili Francozi uverjeni, da se jim bo posrečilo v Sampaniji. Z ogromno silo so napadali nemške postojanke ob bregovih reke Moze, zlasti na vzhodnem bregu, ob reki Aisni ter na fronti severno od Verduna. Samo na fronti ob reki Mozi se je Francozom posrečilo poriniti Nemce za nekaj kilometrov nazaj, na ostalih delih fronte so pa bili vsi njihovi napadi odbiti. Nizozemski listi pišejo, da se na francoskem bojišču baje že nahaja 180.000 Amerikancev ter da pošlje Amerika še v tem in prihodnjem mesecu 350.000 mož na francosko bojišče.

Na macedonskem bojišču vsled neznozne vročine nobenih važnejših vojnih dogodkov. Ob jezuru Ohrida so bili manjši sunki francoskih bataljonov odbiti. Poročila iz Soluna pravijo, da je Venizelos že mobiliziral grško armado, ki šteje 350 tisoč mož prvovrstnih čet, jo s četverospornim denarjem opremil z vsem potrebnim in jo bo še v mese-

cu oktobru poslal Sarraillovi armadi na pomoč. — Vsled oviranega dovoza živil vlada v nekaterih krajih Grčije velika lakota in v mestih Larisa in Korint so izbruhnili večji nemiri. Čez več pokrajin Grčije je proglašeno obsedno stanje.

Na turških bojiščih kažejo vsa znamenja, da utegne priti v najkrajšem času do zelo važnih vojnih dogodkov. Na egiptovskem bojišču, zlasti v južni Palestini, se Angleži prav pridno gibljejo in je že prišlo do več krvavih spopadov med Turki in Angleži južnovzhodno od Gaze. Angleži imajo na tem bojišču baje zbranih 250.000 mož, s katerimi nameravajo ob ugodnem trenutku, ko bo vročina nekoliko popenjala, prodirati v južno Palestino. Angleški listi pišejo, da je geslo Angležev: Palestina mora biti angleška. — Tudi v Mezopotamiji se Angleži pripravljajo na velikopotezno ofenzivo. — Na ostalih turških frontah nobenih pomembnejših vojnih dogodkov.

Tedenske novice.

Naš cesar hvali junaštvo in zvestobo Hrvatov. Dne 17. septembra je naš cesar v posebni avdienci sprejel na Dunaju predsedstvo hrvatskega sabora, in sicer predsednika dr. Medakovića ter oba podpredsednika dr. Magdiča in dr. Luciniča, da mu izroči addresso hrvatskega sabora. Na poklonilni predsednikov nagovor je cesar odgovoril: „S posebnim zadovoljstvom sprejemam ponovni izraz zvestobe in udanosti hrvatskega naroda do moje vladarske hiše. Sinovi Hrvatske so za časa te tako dolgo trajajoče vojske doprinesli sijajne dokaze požrtvovalne vstrajnosti in junaštva. Veseli me, da označujete kot temeljno podlago vašega političnega delovanja vez, ki veže eno in isto državno skupnost krone sv. Stefana. Pri stremeljenju za kulturni in gospodarski razvoj hrvatskega naroda računajte na enaka čutila moje dobrohotnosti, kakor jih je vselej gojil moj prednik na prestolu. Za vašo zvestoto udanost izrazite Hrvatski tudi javno mojo hvaležnost.“

Poroka nadvojvode Maks. Iz Prage se poroča, da se bo nadvojvoda Maks, brat našega cesarja, poročil meseca novembra t. l. z princezino Frančiško Hohenlohe. Poroka se bo vršila v grajski kapeli v Laksenburgu.

Duhovniške vesti iz somboteljske škofije. Č. g. Vinko Kos, kaplan na Gradu, je pozvan v vojaško službo. Na njegovo mesto pride č. g. Andraš Benden iz Beltincev.

Odlikovan slovenski zdravnik. Okrožni zdravnik pri Sv. Lenartu v Slov. gor. dr. Franc Tiplič je bil odlikovan z vojnim križcem tretjega razreda za civilne zasluge.

Odlikovani usmiljeni sestri. Usmiljeni sestri v bolnišnici v Postojni Jera Gobec in Neža Klasinc sta bili odlikovani z vojnim križcem 4. razreda za civilne zasluge.

Slovenska služba božja na Dunaju se vrši sedaj vsako nedeljo ob štirih popoldne v cerkvi sv. Ane v I. okraju, Annagasse. Slovenci in Slovenke že sedaj pridno zahajajo tje: posebno razveseljuje je, da je videti med njimi mnogo vojakov. Marsikdo, ki se čuti v velikem mestu osamljen in tuj, najdi ondi med svojimi rojaki krepila in tolažbe v teh težkih časih.

Dekliški shod. Na rožnivenško nedeljo dne 7. oktobra je na Svetih Gorah (župnija Sv. Peter pod Sv. Gorami) cerkveni dekliški shod za šentpetersko župnijo in sosedne župnije kozjanske in brežiške dekanije. Cerkvena slovesnost se začela ob 10 uri dopoldne. Pridigo ima prof. dr. Josip Hohnjec. Namen shoda je: ponovitev obljube zvestobe Mariji, Kraljici mladine, in mirovna pobožnost k Mariji, Kraljici miru. Povabljeni so članice Marijinih družb, dekliških zvez in sploh dekleta iz obeh dekanij.

Ruska kočja se zatvori za to leto v nedeljo dne 30. septembra 1917. — Podravska podružnica Slov. Planinskega Društva.

Slovenci v Nemčiji. Kaplan Tensundern nam piše iz Gladbecka: Čeprav smo Slovenci tukaj v Gladbecku na Nemškem daleč proč od svoje lepe domovine, ostanemo vendar zvesti cesarju in domovini udani Slovenci. Obe naši slovenski društvi in sicer društvo rudarjev sv. Barbare in rožnivenško društvo, izborna vspevate, kajti prvo šteje 179 članov, od katerih se jih nahaja 93 v vojaški službi, drugo društvo pa šteje 208 članov. V blagajni imamo 631,41 M denarja. V naših društvih se razproda na teden 100 iztisov „Slovenskega Gospodarja“ in 45 iztisov „Domoljuba.“ Zborovanje imamo vsake štiri tedne, zadnje zborovanje smo imeli dne 16. septembra v veliki dvorani pomočnikov, ki ima prostora za 50 oseb. Zborovanje je bilo dobro obiskano. Igrala se je lepa gledališka igra, vršili so se slovenski nagovori in zadonele slovenske pesmi. Kadlar smo tako zbrani, se nam pač zdi, kakor če bi bili v domovini, zlasti ob nedeljah, ko imamo cerkvene pobožnosti, kot pridigo itd. v slovenskem jeziku. Zlasti dobro se razvija rožnivenško društvo, kojega člani se udeležujejo vsako 4. nedeljo v mesecu skupnega sv. obhajila. Naše geslo je: Po Mariji k Jezusu! Vsako društvo ima svojo lastno in lepo zastavo. Predsednik obeh društev je mnogozaslužni č. g. kaplan Tensundern.

V načelstvu se še nahaja: Tuhtar, Grossmann, Dobrave, Skraber, Kaša, Osobnik; zaupniki pa: Česka, Južnik, Masnes, Sajovic in Šuler. V načelstvu rožniveškega društva so sledeči: Lužnik, Medvejšek, Kravanja, Poglajen, Skraber, Vovh in Tuhtar. Tukajšnji Slovenci pošiljamo pozdrave vsem znanim i zlasti našim junakom na bojiščih, zagotavljajoč vse, da ostanemo zvesti sinovi in hčere katoliške cerkve, zvesti cesarju in domovini.

400letnica cerkve Matere božje na Gori pri Sv. Petru niže Maribora. Ob krasnem vremenu in tako številnem obisku, kakor še dosedaj nikdar, smo obhajali na Gori letos dne 7., 8. in 9. septembra našo romarsko svečanost. Procesije so prihajale že v petek in so bile pri pridigi ob 3. uri popoldan in potem ob šestih zvečer. Največja je zopet bila antonjevska, katero je vodil letos č. g. kaplan Kotnik. Na novo je prišla procesija od Sv. Lovrenca v Slov. g. Prek Mure pa se je takorekoč ukradla doklezevska, ki se je morala skriti pred madžarskimi stražniki, ki so jo dvakrat nagnali nazaj, češ, da nese živež sestradanim Štajercem. Znamenje žalostnega časa! Hvala njim in vsem romarjem! Marija naj poplača tsočkrat vsem njih trud in ljubezen, posebno pa č. g. misijonarjem: Francu Kitak, Alojziju Zdravljicu in Francu Zorku za prelepe iz srea segajoče nauke in delo v spovednici, č. g. Frančišku Kovačič in dr. Frančišku Lukman, ki sta imela slovesne svete maše, č. g. Severinu Fabian, frančiškano v Mariboru, Mavriciju, kapucinu iz Lipnice, in Pavlu Holman, kaplanu pri Sv. Magdalen, za pomoč v izpovednici!

Stoletni spomenik. Od Sv. Petra pri Mariboru nam piše prijatelj lista: Ob priliki štiristoletnice na Gori so se čudili romarji lepemu spomeniku, ki stoji obnoven ob poti, ki pelje od župnijske cerkve na Goro. Še bolj pa so se čudili nemškemu napisu. Kaj je s tem spomenikom? Letos obhaja ta spomenik 100letnico. Dne 30. aprila 1817 je namreč prišla po navadi prošnjah dni procesija od Sv. Marijete. Šent-peterski župnik Matija Breznik so ob pol 9. uri hiteli na Goro, da bi romarje sprejeli in za njih maševali. Bolehali so pa na vodeniki. In ravno tam, koder stoji spomenik, jih je zadela v pričo nadučitelja in organista kap in so tam izdahnili svojo dušo. Gorečemu dušnemu pastirju sta brata postavila na kraju smrti spomenik, ki se je dal letos popraviti in obnoviti v spomin 100letnice.

„Dve kroni sta več kakor ena“, je rekel viničar A. k viničarju B., ko ga je vprašal, v katero šolo da stroka, v katero šolo da otroka, v nemško ali v slovensko. Seveda v slovensko! Tam se najpoprej nauči dobro slovensko, potem pa še nemško. Zna torej dvakrat več. Dve kroni sta več kot ena!

Nemških šol ne marajo več. Iz vseh krajev, kjer so samo nemške šole, posebno sulferajnske mučilnice, se nam poroča, da je vedno manj tistih nesrečnih staršev ali varuhov, ki bi dali svoje otroke v tako šolo. V sulferajnskih solah nastaja vedno večja praznота. Narodna zavest raste. Tujcev in njih zavodov naši ljudje vedno manj marajo. Samo neznačajneži in par šnop-sarje še tira svojo deco v nemško šolsko ječo. Se bodo kesali! Slovenski otrok spada po treznem človeškem premisleku v slovensko šolo, kjer se mu ne bo ubijal v glavo samo tuj jezik, ampak se bo privčel drugih potrebnih znanosti.

„**Veleizdajalci.**“ Slovenski kmet izpod Pohorja nam piše: Pravo struno ste ubrali, ko ste povedali v zadnjem »Slov. Gospodarju«, da hočemo v naših krajih biti veleizdajalci na ta način, da se otresemo tistih, ki nas tiščijo v politični, narodni in gospodarski jarem, t. j. tistih tujcev, ki nas hočejo zaslužniti. Taka »veleizdaja« seveda ni nič sramotnega in še manj kaznjivega. Kot krvosesi so se vsedli v naše lepe slovenske kraje tujci in nam hočejo gospodovati. Tujci silijo na vsa važnejša uradniška mesta, tujci hočejo biti župani v naših občinah, tujci silijo v vsak količjak važen odbor, povsod hočejo imeti prvo besedo. Tujci se polaščajo naših trgovin, obrti, gostiln in iadu strije. Tujci nas hočejo podjarmiti in zaslužniti. Vse to hočemo iztrebiti iz slovenske zemlje in za to smo veleizdajalci. Prav ste imeli, ko to povdarjate. Živeli taki »veleizdajalci«!

Položaj naših županov. Župani so dandanes hlapeci raznih uradov. Naprtlo se jim je toliko uradnih opravil, da morajo svoje lastno gospodarstvo do cela zanemarjati. Posebno na Slovenskem Štajerju postopajo tujci-uradniki tako čudno z župani, da bi bilo vredno, ko bi se kak poslanec natančneje zanimal za položaj naših županov. Vsakdo že danes komandira z župani: cesarski namestnik, okrajni glavar, tem podrejeni uradniki, načelniki sodnij, davkarij, dobroplačani komisijonarji, žitni in krompirjevi nadzorniki, živinski nakupovalci in nazadnje še razni postopači. Za vse te mora danes župan opravljati službo priganjača, agenta, birača in pisarja. Žitni komisijonarji, ki vlečejo mastne odstotke od odanega žita, kar kratkomalo zahtevajo od župana: Do tedaj in tedaj spravi toliko in toliko stotov zrnja v mesto, če ne, pošljemo vojaštvo v občino, županu

pa naložimo kazen. Komisijonar vleče lepo odškodnino, a županu še zaračuna prevoznino za vreče. Vsak pisar dobi lepe dijete, županu nihče ne povrne niti resničnih izdatkov. Krompirjev nadzornik, ki hodi od občine do občine, da se prepriča o krompirjevi letini, ima 20 K dijet na dan in še kilometerske doklade. Župan mora hoditi zastoj od njive do njive. Glavarstva nam zapovedujejo, naj spravimo toliko in toliko jajc skupaj ali kakih drugih pridelkov. Župan ne dobi ne vinarja odškodnine, trgovci in mešetarji, ki prevzamejo blago, pa dobijo takoj lepo odškodnino. In če pri glavarstvu prosimo, naj se nam delo vendar nekoliko omeji in za posebno velika dela, n. pr. za popisovanje pridelkov, živine itd., da kaka odškodnina, pa se nam zagrozi: „Takoj vas pošljemo k vojakom!“, ali pa: „Naj vas plača občina!“ Take mora dandanes požirati slovenski župan od uradnikov in pisarjev, ki so od nas plačani. In doma se zdira in krega nad županom vsakdo. Če mora kdo oddati kaj žita, krompirja ali živine, vrže krivdo na župana, če kdo ne dobi vzdrževalnine (podpore), krivi župana, če mož ali sin ne dobi dopusta ali se ga ne oprostijo od vojaške službe, je zopet kriv župan. Tak je sedaj položaj nas županov. Nikogar, ki bi se potegnil za nas. Ali ne bi kazalo, da bi se naši gg. poslanci na Dunaju potegnili za nas in nam izposlovali kako odškodnino iz državnih sredstev? — Župan iz ptujskega okraja.

Cenjene naročnike, ki so zaostali s plačilom naročnine, opozarjamo, da nam isto takoj pošljejo, ker jim bomo drugače ustavili list. V prihodnji številki bodo dobili vsi naročniki, ki nam še kaj naročnine dolgujejo za nazaj ali pa še lista niso plačali znanprej, položnice in bodo obenem imeli modre križe na ovitkih. Prosimo, da nam otem takoj pošljejo dolžno naročnino.

Na znanje. Ker je bil naš strojni stavec večraj zopet brzojavno vpoklican, nismo mogli današnjega lista tako urediti, kot bi morali. Mnogo važnih poročil je moralo izostati. Odslej se bosta, ako ne dobimo strojnega stavca, »Slov. Gospodar« in »Straža« stavila na roko in bosta skoro gotovo morala izhajati zopet samo na 4 straneh. Nemška tiskarna dobi vedno več stavcev, nam pa jih od-pokličejo.

Gospodarske novice.

Promet s semenskim žitom. Kupovati žita za seme nihče ne sme brez dovoljenja okrajnega glavarstva, oziroma vojnega zavoda. Prošnje za nakup semenskega žita se morajo poslati okrajnemu žitnemu nadzorniku pri okrajnem glavarstvu. Če pa hoče kak posestnik v domači občini zamenjati svoje žito za boljše semensko žito, je to dovoljeno, a mora po županu naznaniti okrajnemu žitnemu nadzorniku. Plača se mala pristojbina za žitni zavod.

Najnovejšo o krompirju. Pridelovalcem je dovoljeno, da smejo shraniti za se 250 kg krompirja za osebo, 20% od pridelanega krompirja se sme obdržati za krmljenje in 25 do 30 meterskin stotov pa se ga računa za seme na 1 hektar. V toliko popravljamo poročilo o krompirju v našem uvodniku na 2. strani današnje številke.

Poskusno kopanje krompirja. Žetveni komisar nam poroča, da je na najboljših njivah na 20 štirjaskih metrih izkopal 30–50 kg, na srednjih njivah 20–30 kg in na slabih 7–20 kg krompirja.

Preskrba s krompirjem. Kakor izvemo, mariborskemu okraju ne bo treba nič krompirja izvažati iz okraja, ampak se bo ves odvišni krompir porabil za domače potrebe v okraju in za mesto Maribor.

Prevoz krompirja. Okrajni krompirjevi nadzorniki imajo pravico, da smejo dati dovoljenje za prevoz 50 kg krompirja z vozom.

Kaj je s petrolejem? Župan iz mariborskega okraja nam piše: Za pred tedni smo dobili od glavarstva skupno nakaznico za petrolej. Večji posestniki bi dobili 1 liter, manjša gospodarstva in družine pa pol litra petroleja za cel mesec. Župani smo poslali sezname takoj na okrajno glavarstvo, a petroleja še do danes ni. Ljudje nas kolnejo in nas dolžijo, da smo mi zakrivali, ker ni petroleja, ponočno delo stoji, ker ni luči in tako imamo ogromno škodo pri našem gospodarstvu. Ljudje so res primorani svetiti s treskami, kakor v starih časih, in bati se je — požarov. Vino in sadni most delamo po dne ali pa prešamo v temi, koruzo moramo likati po dne in cela vrsta nujnih jesenskih del stoji. Kdo je kriv, da se nam ne da petroleja? Govori se, da gre večina našega petroleja v Nemčijo za podmorske čolne in za nemško prebivalstvo. Ljudstvo se razburja. Prosimo in zahtevamo pomoči. — Župan.

Za petrolej. Prehranjevalni urad mariborskega glavarstva je prosil dunajske oblasti, naj dajo za kmetška gospodarstva več petroleja, ker s to skromno množino petroleja pod nobenim pogojem ljudje ne morejo opraviti nujnih jesenskih kmetijskih večernih opravil. Če bo prošnja ugodno rešena, se bo petrolej takoj razdelil.

Karte za obleko. Vlada je izdala naredbo, ki določa, da so za vse dežele naše državne polovice upeljane karte za obleko. Naredba ima namen, da se

po možnosti izvrši in uravna enakomerna preskrba prebivalstva z najpotrebnejšo obleko v prvi vrsti za revnejše sloje prebivalstva, nadalje uravna uporabo blaga za obleko, ker je bilo dosedaj marsikatero blago za izdelovanje obleke in perila prosto glede prodaje. V vsaki deželi se ustanovi poseben urad, ki bo uravnaval prodajo, promet in oskrbo prebivalstva z obleko in ki bo podrejen deželni politični oblasti. Za pokritje upravnih stroškov se bo moralo pri prodaji blaga plačati 3 do 5% doklada. Naredba določa, da je odslej naprej prepovedano inseriranje glede prodajne ponudbe blaga za izdelovanje obleke in perila po časopisih itd. Tudi vsebuje naredba uravnavo prodaje in nakupovanja stare obleke in starega perila. Vsaka oseba, ki si bo nameravala kupiti obleko ali perila, bo dolžna dokazati, da obleko, oziroma perilo res potrebuje, nakar bo dobila kartico oziroma dovoljenje za nakup obleke in perila. Podrobnejša tozadevna določila bo izdala deželna politična oblast. Za tozadevne prestopke je določena denarna globa do 20.000 K, oziroma kazen zapora do 6 mesecev.

Karte za gostilniške goste. Živil je malo, zato je treba štediti z njimi. V gostilnah so porcije postajale vedno manjše, tako da je marsikateri obiskovalec krčme vstal lačen od mize, četudi je plačal 6 ali še več kron. Kdor je imel potrebni denar, je šel nato še v drugo in v tretjo gostilno in je torej dvakrat ali trikrat obedoval ali večerjal, predno se je nasitil. Zdaj pa se misli tako ali večkratno obedovanje preprečiti s tem, da vsi, ki obedujejo v gostilni, dobijo posebne karte, katere bodo morali oddati za obed oziroma za večerjo. Na ta način se bo torej poskrbelo, da se ne porabi preveč živeža in da si obiskovalci gostiln ne bodo pokvarili želodcev vsled preobilnega zavživanja jedi. Tudi nekaj!

Tri vagone pšenice se pokvarilo. Že zopet se je kakor poročajo graški listi, pokvarilo vojništemu prometnemu zavodu 3 vagone pšenice. To pšenico so te dni pripeljali na dvorišče Reiningshansove pivovarne, da bi jo tam posušili. Bila je popolnoma plesnjiva ko so jo pripeljali tje in plesnjivo so zopet odpeljali. Od kod je bila ta pšenica, zakaj se je pokvarila, kam so jo zopet odpeljali in kdo bo tako srečen, da jo bo moral jesti — o tem se dozda še nič ne ve. Čudno pa je, da o zdajnjih časih, ko je tako hudo za moko, vladni zavod bolje ne pazi na žito. Kmeti se kaznuje, če se mu pokvari žito ali krompir; če pa uradnik vojnega prometnega zavoda zakrivi, da se naenkrat pokvari 3 vagone pšenice, se mu nič ne zgodi. Ali se od kmeta žito rekvirira zato, da ga potem nesposobni uradnik pusti splesnjiviti? Državno pravi-dništvo in c. kr. namestnija dajta se malo pobrigati za take slučaje!

Luženje pšenice. Za jesenski in prihodnjeletni spomladanski nasad se odredi brezpogojna uporaba formalinovega lužila za pšenico in ječmen. Lužilno postopanje je lahko izvršljivo: pred luženjem samim se priporoča, dejati setveno blago v tanki plasti v z vodo napolnjeno korito ali kad in ga tamkaj skozi približno pet minut dobro premešavati, da morejo lažje sneti priti na površino, kjer se jih pozajme in nato sežge. Druge porabe — morda za krmlilne namene — ali zmetanja na gnojišče ni priporočati, ker bi se na ta način le pospeševalo razširjanje bolezni. Nato se vodo pusti odteči ter nalije pripravljeno lužilno tekočino. Za vsakih 100 k setvenega žita se porabi 100 litrov vode, kateri se je poprej pri-mešalo natančno četrt litra ali 250 gramov kupnega 40od-stotnega formalina. Pri mešanici se je tega sorazmerja natančno držati, da se po močnejši raztopnini ne škodi kalilna zmožnost semenskega blaga. S 15 do 20 minut trajajočim mešanjem postanejo vsa zrna temeljito mokra in se uničijo setne kalle, ki se na njih nahajajo; snetivno zrnje, ki pride na površje, je zopet pozajeti in nato sežgati. Po tej pripravi se vzame semensko blago ven ali pa spusti lužilna tekočina; slednjo se pa mše še dvakrat, toda ne večkrat, uporabiti. Pšenico se na nekako 10 centimetrov debele plasti nasuje, pridno obrača, da se kmalu osuši in nato kar najhitreje poseje. Sušilni kraj, vreče za prevažanje in vse pri sejanju potrebne predmete je pred uporabo z lužilno tekočino umiti, da postanejo prosti nalezljivih kalle. Potrebni formalin je dobiti po Zvezi poljedelskin zadrug v Eggenbergu pri Gradeu, najbolj priporočljivo skupno za celo ob-čino ali za eden sodni okraj.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatecu je bilo v pretekli dobi precej živahno gibanje, kajti zastopniki nemških tvrdk so pokupili skorodane vse zaloge starega tujega hmelja in sicer po 50 do 70 K za 50 kg, nadalje nekaj bal letošnjega hmelja za 70 do 95 K za 50 K. Vsi ti nakupi so se izvršili v špekulacijske namene.

Cene za les. Zveza avstrijskih lesnih veletrgovcev na Dunaju je sklenila sledeče lesne cene, ki so veljavne do preklica: Hlodi mehki neotesani 42–60 K, trdi 55–112 K, mehke deske 95–120 K, oglati ali otesani mehki hlodi 80–112 K, trde deske 120–200 K, mehke deske 90–122 K. Popraševanje po ža-

genem lesu, zlasti po mehkih deskah, ki se jih rabi za izdelovanje zabojev, je bilo zelo živahno.

Domače klanje goveje živine in telet. Dovoljeno je govejo živino in tudi teleta (do 250 kg teže) doma zaklati. Dovoljenje izda okrajno glavarstvo. Meso doma zaklane živine se mora porabiti samo za domačo rabo. Če se živina ponesreči, n. pr. če si zlomi nogo, se sme takoj zaklati in se še le pozneje poroča glavarstvu o zasilmnem domačem zakolu.

S sladkorjem bo slaba. Češki listi pišejo, da bodo zaloge belega sladkorja skoro pošle. Bati se je, da bo drugo leto veliko pomanjkanje sladkorja. Letina sladkorne pese je bila letos polovico slabša od lani.

Oddaja štajerskih plemenskih kokoši. Osrednji odbor štajerske »Kmetijske družbe« bo oddajal tudi letos članom podružnic štajerskih kmetijskih družb plemenske kokoši. Tozadevne prošnje je vlagati najpozneje do 15. oktobra. Na pozneje došle prošnje se ne bo oziralo. Tiskovine za take prošnje se dobijo pri vsaki podružnici štajerske »Kmetijske družbe«. Prošnje je vložiti pri dotični podružnici.

Naročitev sadnih drevesc. Opozarjamo na in-serat deželnega odbora glede naročevanja sadnih drevesc iz deželnih drevesnic.

Razne novice

Nesreča na železnici. Dne 21. septembra zjutraj so padli pri črešnjevske predoru (med Pragerskim in Slov. Bistrico) trije vojači iz vagona ter so se ponesrečili. Dva sta bila takoj mrtva, eden pa je kmalu potem umrl. Sploh se opaja, da se na železnici danes mnogo premalo skrbi za varnost življenja.

Velika nesreča v rudniku. V rudniku Lupeni na Ogrskem se je zgodila velika rudniška nesreča. Vneli so se v rudniku plini. Nesreča je zahtevala veliko število človeških žrtev. 59 oseb je bilo mrtvih, 55 pa ranjenih.

Potres na Gornje-Štajerskem. Preteklo nedeljo dne 23. septembra ob 3. uri zjutraj so občutili pri Irdningu in Sv. Lambertu na Gornje-Štajerskem precej močen potresni sunek, ki pa ni povzročil nobene pomembne škode.

Zemlje na Ogrskem. Ogrsko poljedelsko ministrstvo je dovolilo, da smejo zopet peči na Ogrskem zemlje in sicer morajo biti enotne. Srečni Ogrji! Pri nas pa ne dobimo bele moke niti ne za majhne otroke, bolnike in za stare ljudi.

Skala ubila pet krav. Na gorovju Lengau na Solnograškem se je odtrgala skala, ki je ubila kmetu Jakobu Wachheiner pet krav v vrednosti 20.000 K. Šesto kravo je pa skala tako poškodovala, da so jo morali takoj usmrtiti.

1 kg težak krompir. Na nekem vrtu pri Admontu na Gornje-Štajerskem je zrastel krompir, ki je popolnoma zdrav, dobro razvit in ki tehtal 1 kilogram.

Dopisi

Maribor. Griža, ki je razsajala v našem mestu, je začela nekoliko pojenjevati. V predzadnjem tedenskem izkazu je še bilo 40 slučajev griže med mariborskim nevojaškim prebivalstvom, v zadnjem pa samo 32, kar je pripisovati dejstvu, da je minila doba nezrelega sadja. — Vsak dan lahko opazujemo, kako izvestni krogi našega mestnega prebivalstva kmetice, ki prinašajo zelenjavo, sadje itd. na trg, obkldajo z najgršimi poskvami, češ, kmet je kriv sedanje draginje. Skrajni čas bi že bil, da bi naše mestno prebivalstvo prišlo do prepričanja, da kmet ni kriv sedanje draginje, ampak židovski prekupei in razne — centrale.

Maribor. V nedeljo, dne 23. septembra, je po dolgi, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, umrla v 81. letu svoje dobe nadučiteljeva vdova Marija Sijanec, rojena Meznarič. Pogreb blage pokojnice se je vršil v sredo, dne 26. septembra, popoldne, na mestno pokopališče. N. p. v m.!

Maribor. Nabiralnica soške armade nas prosi, da objavimo ta-le poziv: Zbiranje starega papirja po c. in kr. nabiralnici soške armade v Mariboru na korist soškega sklada za sirote in vdove je do sedaj doseglo izredno lep uspeh: 20.000 K (mesto Maribor 6000 K). Kdor ima star papir, naj naznači c. in kr. nabiralnici, ki se nahaja v Mariboru, na Tegetthofovi cesti št. 22. — Priporočamo našim ljudem, da se odzovejo temu dobrodelnemu podjetju.

Sv. Peter pri Mariboru. (Kaj delajo naši vrli vojači?) Vesele in žalostne novice dobivamo od njih. Frančišek Kirar iz Malečnika je postal narednik in je dobil že dvakrat srebrno svetinjo II. vrste; Martin Horvat ima malo srebrno in bronasto svetinjo in Karlov vojni križec. Malo srebrno in bronasto si je priporil Alojzij Škof, sin gorskega mežnarja. Malo srebrno svetinjo in Karlov križec nosi Alojzij Dvoršak, bronasto Anton Štromajer, Alojzij Muršec pa Karlov vojni križ itd. Kratkotomalo: skoraj vsi, ki pridejo domov na dopust, nosijo že odlikovanja, na katera smejo biti res ponosni, kakor smo mi na njih. Omenimo, da imamo še celo vrsto drugih odlikovan-

Nainovejša poročila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 26. sept.

Italijansko bojišče.

Na gori Sv. Gabrijela in na Kalu so bili so-vražni pozvedovalni oddelki zavrtnjeni. Na ozemlju Tonale in zahodno od Tolmina so naši napadalni oddelki vjeli nekaj sovražnikov. Delovanje zrako-plovcev je bilo ob Soči ter med dolinami rek Adiče in Sugane zelo živahno.

Vzhodno bojišče.

Ob Seretu so vjele nemške čete na povzetju notri do zadaj ležečih sovražnih črt čez 150 sov-nikov ter vplenile več strojnih pušk.

Južnovzhodno bojišče.

Samo zmerno artilerijsko delovanje.

Iz nemškega poročila.

Berolin, 26. sept. la.

V Flandriji je borba zopet znova ožive-la. Na zahodnem odseku pri Ypernu silen bobneči ogenj. Tudi ob Mozi povečano bojno delovanje.

Na vzhodnem bojišču pri Jakobovem, Driz-vijati-jezeru, pri Lucku in Tarnopolu se sovražnik živahneje giblje.

Pred krvavo bitko.

Švicarska poročila zatrjujejo, da bo na ita-lijanski fronti vsak čas izbruhnila strašna bitka. Lahom je prišlo na pomoč nad 100 000 Franco-zov, Angležev, in Amerikancev. Srditost bitke bo daleč presegala dosedanje ofenzive, ker se na obeh straneh krčevito pripravljajo na napade oziroma obrambe.

1500 ameriških topov na soški fronti

Po poročilu švicarskih listov je Italija že 20. septembra strogo zaprla vse svoje meje z name-nom, da se ničesar ne izve o tem, da je Amerika poslala 1500 topov Italiji na pomoč. Topove spravlja Italija na soško fronto.

Amerika posodi Italiji 5 milijard lir.

Vlada Združenih držav Severne Amerike je sklenila, da dovoli Italiji 5 milijard lir vojnega po-sojila, da je italijanska vlada v stanu plačati ame-riškim tovarnam topove, municijo in druge vojaške potrebščine, s katerimi Amerika za bodočo dvanaj-sto ofenzivo zalaga Italijo.

Mirovna predposvetovanja?

Berolinska »Deutsche Zeitung« poroča, da se v Kodanju na Danskem vršijo neobvezna predpo-svetovanja med nemškimi in četverozporazumovimi zastopniki glede vrnitve Belgije. — Velika večina nemških državnikov je baje zato, da Nemčija pro-stovoljno vrne Belgijo Belgijcem. Samo vsenemški hujskači, ki baje imajo v neki visoki osebi dobro zaslonbo, hujskajo proti vrnitvi Belgije.

Avstrija mora obstati.

Veliki angleški list »Times« piše: Ker se vse-nemci trudijo spraviti Avstrijo popolnoma pod ko-mando Nemčije in jo oropati njene neodvisnosti, je naša dolžnost delovati na to, da se vsenemški načrti ne uresničijo. Avstrije se ne sme razkosati, Avstrija, ki je po veliki večini slovanska država, mora obstati, a njenim narodom se bo moralo dati potrebne svobode. Cesar Karel je miroljubni vladar, dika evropskih vladarjev, ki je vreden, da vlada tako lepo deželo.

Velik požar.

V mestu Boryslav pri Lvovu v Galiciji je iz-bruhnil dne 24. septembra velik požar, ki je po-koščal nad sto hiš. Škoda znaša deset milijonov kron.

cev, katere pa je že imenoval in njih slavnata dela o-menjal »Slovenski Gospodar.« Ednajsta ofenziva ob Soči pa nam je prinesla tudi žalosti. Govori se mar-sikaj, pa ne vemo, je-li vse popolna resnica. Ranjen in vjet je baje Anton Damiš, vjet Janez Kelbič na gori Sv. Gabrijela, ranjena Lovrenč Budja in Fran Čerič; pogrešamo pa jih še veliko, vendar pa upa-mo da bo še vse boljše, kakor si mislimo.

Sv. Peter pri Mariboru. Dne 16. septembra smo na Gori zopet obhajali lepo slovesnost. K pozni službi božji so priromali z bandero in godbo vete-ranci od Sv. Benedikta v Slov. gor. pod vodstvom svojega poveljnika Fr. Kavčiča. Po sv. maši, ki se je služila za rajne veterance in tri sine Kavčičeve, je č. g. župnik po kratkem pozdravu in nagovoru blagoslovil krasen venec, katerega so prinesli vete-ranci za podobo, katero so že leta 1915 darovali Ma-teri gorski. Po sv. maši so odkorakali k župnijski cerkvi in se potem vrnili na svoj dom. Mati Gorskaj čuva njene goreče častilce, benediške veterance in naj usliši njih srčne prošnje in molitve za zažel-jeni mir in srečno vrnitev njihovih sobratov in so-rodnikov in za našega cesarja, naše vojače in milo domovino! — Ob tej priliki pa se je blagoslovila tu-di spominska plošča za Jožefa Rokavec, ki je padel že leta 1914 pri Grodeku. Eden brat, Franc, je bil navzoč, eden je vjet na Ruskem in baje tudi že mr-tev, trije pa so še na fronti. Mati Rozalija Rokavec, kmetica iz Metave, je dobila od presvitlega cesarja dar 200 K, katere pa je vse obrnila zopet v prid svo-jim rajnim in živim sinovom. Veselo svidenje naj jim da ljubi Bog tukaj in v nebesih!

Smarjeta ob Pesnici. Zetvene komisije občin Smarjeta ob Pesnici, Dragučova in Grušova so v svoji skupni seji dne 9. septembra t. l. med drugim tudi sklenile, prositi politične oblasti, da ukrenejo vse potrebno proti onim uslužbencem, ki uživajo vz-drževalno podporo in radi tega zanemarjajo svoja službena opravila. Ker se o sličnih slučajih sliši se-daj vsak dan več, bi bile oblastvene ukrepitev v tej zadevi zelo zaželjene.

Jarenina. Franc Reininger, bivši župan in go-stilničar, hud Šudmarkin priganjač, srdit sovražnik Slovencev, je končal svoje življenje v neki krčmi v Studencih pri Mariboru. Sovražil, blatil in smešil je vse, kar je slovenskega in cerkvenega. Ob času pre-ganjanj Slovencev ob začetku vojske je bil v odboru za aretacije. Zadnji čas ga je vse zapustilo, tudi po-šteni Nemci so se ga ogibali. Taval je okoli, kakor deseti brat. Mož je takorekoč sam sebe zadušil v bla-tu, s katerim je druge obmetaval. Pravijo, da ga je kap zadela . . . Bolji mlini meljejo počasi, pa go-tovo. Naše dobro ljudstvo na Poličkem je moralo sil-no mnogo pretrpeti po njegovi nestrpni objestnosti. Bodi mu Bog usmiljen sodnik!

Št. IIj v Slov. gor. Dne 22. septembra je po dolgi bolezni umrl v Selnici ob Muri posestnik Fr. Dreier. Rajni je bil sicer rodom Nemec, a bil je po-šten katoliški mož skoz in skoz. Pri vsakih volitvah je volil z nami, svoje otroke je dajal v Slovensko šo-lo. Bil je dober gospodar, spoštovan daleč na okrog. Pogreb se je vršil v ponedeljek, dne 25. septembra, ob obilni udeležbi prebivalstva. Svetila mu večna luč!

Št. IIj v Slov. gor. Vabimo na mladinski se-stanek v nedeljo, dne 14. oktobra, v Slov. Domu popoldne po večernicah. Pride g. profesor dr. Ko-vačič. Pridite v obilnem številu od blizu in daleč! Mladina, sedaj je čas dela in združitve v organi-zaciji in v napredku!

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Kruta smrt je vzela letos Alojza in Marijo Kramberger, kmeta in kmeti-co, moža in ženo, očeta in mater že doraslim otro-kom iz Biša. Imela sta sedem sinov in dve hčeri. Med temi se nahajajo trije na bojiščih. Hčeri ste do-bri in vzorni gospodinj. Oče, star 75 let, je bil do-ber in pošten kmet. Zapustil je zraven svojega lepe-ga zgleđa še vsakemu svojih otrok lep kos vsakdan-jega kruha, da lahko vsak celo svoje življenje po-šteno izhaja. Mati, stara 73 let, res dobra mati in go-spodinja, je vzgojila svoje otroke prav tako, kakor jih mora vzgojiti krščanska mati.

Za vse trude in trpljenje,
Bog Vama v plačilo daj,
Da vzbudita se v življenje
In živita vekomaj!

Mala Nedelja. Tukajšnji stražmojster Tomaž Aleš, kateri je meseca decembra 1916 posestnika M. Draškovič v Bodislavcih rešil iz goreče hiše, je bil odlikovan s srebrnim križcem s krono.

Mozirje. Vinc Fužir je pred dvema letoma pi-sal iz Rusije, potem ni prišla nobena vest. Sedaj je prišla dopisnica, ki naznanja, da ne kaže po-pisovati vjetniškega življenja, posebno še obteženega s tem, da pisma ne pridejo iz domačije v tujino in iz tujine ne v druge kraje. Bog dal skoraj mir!

Sv. Lenart nad Laškim. Po 16 mesecih se je oglasil iz ruskega vojnega vjetništva Janez Frece. Piše, da je še popolnoma zdrav pri nekem kmetu v delu. Dopisnica je prišla dne 15. septembra. Povzro-čila je domačim veliko veselje.

Sv. Jedert nad Laškim. Izdihnil je na goriš-kem bojišču dne 3. septembra po noči Matija Knez, kmet v Belovem. Zapušča ženo in otroke. Rajnemu junaku, bratu lani meseca maja padlega gimnazijca Franca Kneza, božji mir!

Listnica uredništva.

Čitateljem in dopisnikom: Zadnji hip smo morali odložiti mnogo važnih poročil, ker se list stavi zopet na roko. Prosimo potrpljenja. — Celje: „Slov. Gospodar“ ni nikdar pisal, da bi bili vojaki 87. pešpolka šnopsarji. To si je „Štajerci“ po svoji stari navadi izmislili. Z lažjo ne bo prišel daleč. Za poročilo smo Vam hvaležni. Porodavljani!

Loterijske številke:

Trst, dne 19. septembra 1917. 64 76 7 55 87
Dunaj, dne 22. septembra 1917. 66 61 45 19 36

MALA NAZNANILA.

Ena beseda stane 5 vinarjev, pettivrsta 18 vin. Mrtvaška oznanila in hvala vsaka pettivrsta 24 v. Izjave in Poslano 36 vinarjev. Za večratno objavo znaten popust. Inzerati se sprejemajo le proti predplačilu. Zadnji čas za sprejemanje inzeratov terek opoldne.

Močan mizaraki učenec se takoj sprejme pri popolni oskrbi in dobrem postopanju pri Ivanu Pihler, mizarškem mojstru, Maribor, Reiserstr. 26. 815

Proda se več zemljišč v okolici Sv. Lenarta v Slov. goricah. Posredovalci izključeni. Vprašati pod „Nakup“ poštno-ležeče Sv. Lenart v Slov. goricah. 812

20 komadov vinske posode v prav dobrem stanju od 100 do 1000 l. na prodaj. Cena po dogovoru. Jabluc, p. Podplat, postaja: Kostričnica-Podplat. 807

V najem se da s 1. oktobrom stanovanje z malim posestvom vred. Kje, pove lastnik Alojz Veseljak, čevljar v Zagorju, p. Juršič pri Ptuj. 810

Proda se velik gramofon skoraj nov s 35 ploščami trdke Mamut. Ogleda se lahko vsak dan pri Alekseju Veseljak, čevljarju v Zagorcih p. Juršič. 812

Pozor!

Pokradena je moška obleka, zlatina, in nekaj perila. Prosim, če kdo prinese, vrakeno blago za prodati ali menjati za živila, da se takoj naznanijo orožnikom Laški trg, ali Hrastak. Josip Slavkovič, Rimske Toplice. 809

2 kebli, kostanjeve barve, 16 pesti visoke, za težke vprege, brez vsakega pogreška se prodajo. Pogledata se lahko od 12—2 ure. Fischergasse 9. Maribor. 808

Med (strd) in vosek kupi vsako množino po najboljših cenah enah ter presi za pomadbe Favel Segs, Gradec, Grazbachgasse 30. 801

Išče se v najem

v ali bližini Maribora do dve žel. postaji mala hiša s 2 sobama, kuhinjo, s prtiličjem (gospodarsko poslopje) s sadnim vrtom in vrtom za zelenjavo ozir. tudi kaj polja. Pri hiši mora biti voda. Ponudbe na upravnishvo lista pod „Mala hiša“ 805

Plemenska kobila, „fuksa“, za lahko in težko vožnjo, kakor tudi garnitura, dobroohranjeno blaznasto pohištvo se prodaja. Anz. Brudermann, St. Peter pri Mariboru. 814

Pozor!

Plačana za dvovprečni voz listja (stetlje), postavljen na moji hiši 40 K, za koruzno slamo pa 60 K. Prevzamem do 15. oktobra 1917. Trgovina s premogeto Eilec, Pobrežje pri Mariboru. 818

Čedno posestvo se prodaja za 10.000 kron, oddaljeno 1/4 ure od železniške postaje v Storah ali 1/4 ure od Celja in sicer: Nova zidana hiša s 4 sobami in vinski kletjo; gospodarsko poslopje s živinškim hlevom in z veliko prešo; novi svinjak s 3 hlevi, nov čebelnjak z 8 panji čebel na okvirjih smekanskega sistema in poleg hiše lep novi vrt za zelenjavo. — Okrog vsega poslopja so brijade, na katerih je zrastle pred 2 leti 10 polovnjakov vina. Vinske posode je pri domačiji za 12 polovnjakov in tudi škropilnica za trte. — Vse zemlje je okoli 3 orala in sicer dva orala njive, travnik s sadnim drevjem in čez 50 mladih dreves, mnogi že tudi rodijo; tudi je en mali gozdič za stelo. Posestvo je najbolj sposobno za kakšnega penzionista ali uradnika. — 2700 K jo vključeno in drugo bi bilo v gotovini v pol leta za izplačati. — Cenjeni kupec naj se oglasi osebno ali pismeno pri Jakobu Verhovnik v konzumu tovarne za železo v Storah pri Celju. 818

Hišca sprejme vinarška šola v Burgwaldu pri Mariboru. Mesec na plačo 24 K. 781

8 VINARJEV

(zaeno dopisnico) stane moj glavni cenik, kateri se Vam na zahtev brezplačno pošlje.

PRVA tovarna ur IVAN KONRAD,

c. i. k. dvorni dobavitelj Most (Brux) št. 1460 (Česko.)

Niklaste ali jeklene anker-ure K 16—, 18—, 20—, armadne radium ure K 18—, 22—, 26—. Ure iz bele kovine (Glorica-arebro), z dvojnimi pokrovom anker Remont. K 28—, 30—. Goldin anker z dvojnimi pokrovom K 36—, 38—. Masivne srebrne anker Remont ure K 40—, 50—, 60—. Budilke in stenske ure v veliki izbiri. 3 letno pismeno jamstvo. Pošljate po poštne povzetje. Zamenjava dovoljena ali pa denar nazaj.

Graščina

Anin dvor (Anshof) pri Sv. Juriju ob Pesnici išče več hlapcev-volarjev in drugih poljskih delavcev proti dobri oskrbi in dobrem plačilu. 819

Pridnega viničarja z (najmanj) 4 delavskimi močmi, se sprejme pri gospej König, vinograd, St. Peter pri Mariboru. 785

KUHARICA

se takoj sprejme pri nekem gosp. duhovniku v Mariboru. Pismeno ponudbe na upravnishvo „Slov. Gospodarja“ pod „Boljša kuharica št. 786“.

Kdor rabi gospodinj, vajece vsakega kmetskega dela, naj piše: Gozdar št. 19. Pobrežje pri Mariboru. 789

Zidarji

se sprejmejo na stalno delo. Plača od ure 1 K 40 v do 1 K 70 vin. Stavbeni mojster Maresch, Linsing pri Dunaju. 774

Službena ponudba. Sprejemem mesto knjigovodje, blagajnika, oskrbnika ali nakupovalca; položim lahko varščino ali vstopim kot drug k podjetju; dopolnil sem 50 leto; sem vojašine prost. Ponudbe na upravnishvo Slov. Gospodarja pod „Ponudba št. 771“.

Majer in viničar se sprejmeta pod dobrimi pogoji. Dobra plača in mnog. zemlje. Zeli se več delavskih moči. Rihard Ogriseg, Sturmberg pri Mariboru, p. Pesnica. 775

Malo posestvo, obstoječe iz njive in travnika, se zaradi starosti prodaja. Je na ravnam, 15 minut od cerkve in šole, eno slabo uro na Pragersko in ravno tako na Slov. Bistrico. Hiša ima veliko sobo, kuhinjo, klet, hlev, mlatilnica, 2 svinjaka, vse z opeko krito in v dobrem stanju, v lepem kraju, voda pri hiši. Vse se št. 7 občina Leskovec, Črešnjice pri Slov. Bistrici.

Novo vino ali mošt kupuje po najvišji ceni liter po 3 krons za gospoda Kusterja Karl Verlič, Grubova, Sv. Marjeta ob Pesnici. 784

Malo posestvo na prodaj. Hiša v dobrem stanju, klet, goreji hlev, svinjski hlevi, okoli 8 oralo obdelane zemlje, njive, travnik, vrt, vinograd, sadonosnik, hosta, drva in strelja za domačo rabo, prodaja se vsled bolezni. Cena 10.000 K. Vpraša se pri g. županu v Stajerskem pošta in želez. postaja Poljčane. 785

Dobička nosno lepo posestvo, z 18 oralo zemljo, lep velik sadonosnik, lepa gospodarska poslopja, preša, se drž. vse skupaj, je po ceni na prodaj. Vpraša se pri Jožetu Novak na Srečai, pošta Gornja Sv. Kunigata pri Mariboru. 787

Želim stopiti v službo za gospodinj, k starejšemu gospodu na malo posestvo, ker sem že priletna. Ponudbe se naj pošljejo na: Jožef Gobec, trgovec, Gornja Sv. Kunigata. 788

Na prodaj par lepih kobil; se ničesar ne splašajo, so krotki, brez pogreška, za težko in lahko vožnjo, obe enake barve svetli „fuksi“, veliki: ena 15 1/2, ena 16 pesti visoki, ena 4 leta, ena 7 let stara, tudi v velikih bregih dobro vozita. Marija Kolnik, Okrajna cesta št. 5, Studenci pri Mariboru. 788

Prodajam en motor s 3 konjskimi silami še malo rabljen, pod jamstvom in motorno kolo še skoro z novo pneumatiko. Franc Mahen, strojnik v Trnovljah p. Celje. 786

SLIVE, JABOLKA

kupi 764

JOS. SEREC, Maribor Tegethoffova ulica št. 57.

Hiša s 3 sobami, kuhinja, nov obokani hlevi, sadni vrt, 4 oralo dobre njive, hiša v dobrem položju lepa ravna, se prodaja za 13.400 kron. Naslov: Jurij Ravnig, Strojna, Prevalje, Koroško.

Gospodje

ki so dobro upeljane v industrijskih krogih, pri špediterjih, lekarnarjih, drogistih, rudnikih, poljedelskih zadrugah in veleposestnikih, dobe koristno zastopstvo v kemični tovarni Hugon Pollák, Krl. Vinogradi, Jungmannova ulica št. 33. 746

Dobra in zanesljiva huharica,

starejša in samostojna se sprejme takoj v oficirsko menažo (10 oseb). Pogoji: prosto stanovanje, dobra hrana in 50 K mesečne plače, polni trošek se povrači. Ponudbe na: „Častniška menaža 36. težko topniške pukovnije — Varaždin“ 789

Na prodaj novo zidane eno in dva nadstropne hiše v mestu, davka in občinskih doliad proste, s velikimi in majhnimi stanovanji proti solcu obrnjene, se prodajo pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Mozartstrasse št. 29. 484

Vseh vrst

lesa za kurjavo tudi na štoru takoj kupi E. Wesiak, Maribor, Tegethoffova ulica št. 19. 484

JURIJ JUTERSCHNIG sobni slikar in plekar v MARIBORU Brandisgasse št. 3

se priporoča slavnemu občinstvu, da mi poveri vsa dela moje stroke. Izvishujem jih v vseh slogih, slikam sobe, trgovine, dvorane, fasade itd. po niski ceni. 268

500 K Vam plačam, ako moj zastavorec korenja „Ria-Balsam“ vasa kurja očista, bradaries in trdo kožo v treh dneh brez bolečin ne odstrani. Cena 1 lončka s jamstvom vred K 1.75, 3 lončki K 4.50, 6 lončkov K 7.50. Na stotine zalvalnih pisem. Kameny, Kotice (Kassa) 1, Postfach 12/559. (Ogrsko). (Br. 1)

Hiša z lepim vrtom in malim travnikom na Pragerskem je za prodati. Vpraša se pri R. Riegler, Pragersko. 758

Gospe

ki so dobro upeljane v industrijskih krogih, pri špediterjih, lekarnarjih, drogistih, rudnikih, poljedelskih zadrugah in veleposestnikih, dobe koristno zastopstvo v kemični tovarni Hugon Pollák, Krl. Vinogradi, Jungmannova ulica št. 33. 746

Pozor!

Franc Drobnič lesni trgovec v Laškem trgu kupi vsako množino bukovih drogov (čvelarjev) ter plača iste po 7-50 komad. Kupim pa tudi okrogel bukov les. 754

Konjak

destilirani iz vina lastnega pridelka. Pri oslabelosti od starosti in želodčnih težkočah je iz vina destilirani star konjak že stoletja znano preizkušeno okrepilo. 12 let starega v 4 polilitrskih steklenicah pošljem franco za 48 K, mlajšega 3 letnega, čudovito bolečine tolažeče vdravalno sredstvo zoper trganje v udli, 4 polilitrške steklenice 40 K. Vino od 56 litrov naprej. Beli rizling in rdeči burgunlec per 1 ter K 4. 20.

Benedikt Hertl, veleposestnik, grad Golč pri Kojncih, Štajersko.

Vojašine prost mladenič

v 23. letu, želi priti za gospodarja na kakš kmetijo, kjer nujno rabijo moškega. Ima nekaj prihranka v gotovini. Naslov pod „Dobro Gospodar št. 700.“

Automatična mišnica

na pedgane 5 K 80 v., za miši 4 K. 7 eni mož se uslovi po 40 miši.

Nobenemu ne vpliva in se same uređijo. Lovinica za kuhinjske žuželke „Rapid“ polovi na tisoče žuželk v eni noči, K 5.70. Lovilec muh „Nova“ K 2.80 kom. Povsed najboljši uspehi. Mnogo pokvalnih pisem. Se pošlja proti povzetju. Poština 80 vin. Razpošiljalnica Tisauer, Dunaj III./72. Neulinggasse št. 28. (1. Lasele).

Proda se en 8 let star meden vprežen konj, cena 1500 K pri Martinu Voršič, posestnik v Moravcih, p. Mals Nedelja pri Lintomeru. 767

z močnimi lesenimi podplati pošilja v vseh velikostih:

25—26—27 . . . K 5.95
28—29—30 . . . K 6.55
31—32—33 . . . K 7.30
34—35—36 . . . K 8.70
37—38—39 . . . K 9.70
40—41—42 . . . K 10.45
43—44—45 . . . K 11.50

iz Dunaja po povzetju

čevljarska hiša

Dunaj XIV., Sechshauserstr. 34/35. Ceniki s vojnih čevljišastoni.

Absolventa viničarske šole

sprejme v službo

C. K. VINARSKI NADZORNIK ZA ŠTAJERSKO 820

GRADEC, NAMESTNIŠTVO, BURG. 5. III.

Seno in slamo

kupuje Zadruga v Račah. 648

● Kupim zamaške in steklenice. ●
Kislo vodo zdravilno in namizno slatino razpošilja **A. OSET,** p. Guftanj, Koroško.

Občinski tajnik

se takoj sprejme. Dobi hrano in stanovanje pri županu, v prostem času se rabi za domača lahka dela. Plača po dogovoru. Prednost ima vojaški invalid. Občinski urad v Podgorju pri Slovenjgradcu. 808

Meier Jožef,
Maribor, Bergstr. št. 6.

kupuje orehove, jesenove, brestove, lipove, topolove, jagnjedove hlode (plohe) in ves drugi mehki in trdi les, a le debla. Plačuje po najboljši ceni. 817

ZAHVALE.

Cenjenemu c. kr. avstr. vojaškemu-vdovskemu in sirotinskemu skladu zavarovalni oddelek za Štajersko

Gradec.

Moj na vojni bolezn umrli mož g. **Ivan Narat**, posestnik v Slatinskem Dolu je bil pri Vašem zavodu zavarovan proti nasledkom vojske.

Danes sem dobila po navadnem dokazilu njegove smrti svoto **K 500** — z besedami: pet sto kron — po voditelju okrajnega urada v Mariboru g. Ivanu Wessenjaku popolnoma izplačano.

Zahvaljujem se slavnemu uradu za takojšnjo in točno izvršitev te zadeve.

Gomilica, dne 16. avgusta 1917.

Terezija Narat, 1 r.

Sprejmite mojo najlepšo zahvalo za takojšnjo in točno izplačilo zavarovalne svote **K 500** — (z besedami: pet sto kron), za kateri znesek je bil moj mož **Anton Rus**, ki je padel dne 20. junija t. l., zavarovan.

Gornje Radvanje pri Mariboru, dne 29. avgusta 1917.

Marija Rus.

Podkrižana Jožefa Hubmann, zopet omožena. Kastler se najlepše zahvaljuje za točno izplačilo zavarovalne svote **K 1000** — (z besedami: en tisoč kron), za kateri znesek je bil moj umrli mož g. **Ivan Hubmann** pri Vašem dobroduelnem zavodu zavarovan proti nevarnostim vojske.

Gornjo zavarovalno svoto sem dobila pri c. kr. davkarji v Lipnici v gotovini izplačano po voditelju Vašega okrajnega urada v Mariboru.

Lipnica, dne 18. septembra 1917.

+++ Za Jožefo Hubmann Maks Kastler.

816

Slamoreznice, mlatilnice

in viteljne

najboljše vrste prodaja

Jož. Osolin,
Laški trg. 728

Moštna esenca!

Izborno domačo pijačo si napravi vsak, ki si naroči v drožeriji Wolfram v Mariboru priznano moštno esenco. Iz ene steklenice moštne esence za 11 K lahko pripravite 150 litrov izborne domače pijače. Za pripravo te izvrstne in neškodljive domače pijače se je dobilo uradno dovoljenje. Dobiva se samo v medicinalni drožeriji **MAKS WOLFRAM**, Maribor, Gosposka ulica št. 33.

Jabolka in hruške,

natrgane, kupuje vsako množino kilogram po 44 vinarjev, v hišo postavljene za vožnino povrh še 10 vinarjev za kg več:

M. KAIBA v Studencih pri Mariboru, Lembaška cesta št. 54.

Nabirajte in sušite gobe (jurčke)!

Vsako množino lepih suhih gob, orehov, lešnikov in brinjevega olja, kupi in plača po najvišji ceni:

M. RANT, KRANJ (Kranjsko) prva exportna trdka deželnih in gozdnih pridelkov.

Posebno lep zaslužek se ima pri nabiranju in sušenju gob.

Specerjska in kolonijalna trgovina

Na **Ivan Ravnikar,** Na **celje** **drobno!**

kupuje po najvišjih dnevnih cenah vsako množino pristne strdi, voska, kumne, janeža, vinskega kamna in suhih gob

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je K 1.20. O delnem učinku vanju teh kapljic imam mnoge priznane in pohvalnih pisem. **F. Prull**, mestna lekarna „*Dr. Kr. Ort*“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Zahvala!

Najprvo se Vam lepo zahvalim za to visokocenjeno zdravilo proti rdečici. Odkar rabim to zdravilo, se nisem imel nobene škodi pri svinjah. Iz drugih krajev ališim pritožbe: Meni so vse svinje prosto in raje veliko trpijo, kakor da bi žrtvovali nekaj kron za zdravilo. Priporočam vsem svinjerejem, naj bi rabili to cenjeno zdravilo. Še enkrat se Vam lepo zahvalim in prosim, pošljite mi spet 12 steklenic. Velepoštovano
Ivan Škorjanc, p. d. Temel, Brednja vas, p. Meda, Koroške

GOSTILNIČARJI! GOSPODINJE!

Dokler boka zalogo, dam od svoje preostale zaloge POSREBENIH

„Ideal“-Zlic

(to so dobro posrebrjene žlice iz dobre kovine) in najfinije ponikljane jeklene jedilne oprave za čudno nizke cene:

12 kosov posrebrjenih „Ideal“-jeklenih žlic K 18.50
12 „Ideal“-kavlnih K 10.—
12 parov najfinije ponikljanih jedilnih opravi (nož in vilice, dveje do K 2.—) K 24.—

Posilja se proti povzetju ali pa denar naprej. Poština 90 v.

EXPORTNA HISA TINTNER, Dunaj, III/72 Neulingg, 26.

Kostanjev les in smrekovo skorjo

kupi vsako množino po najvišjih cenah

Jakob Vrečko,

Maribor, Cvetlična ulica št. 8.

Vsi sveti!

Stare nagrobne križe lakira nanovo, pozlati in izvrši poceni in trajne napise

Gustav Philip,

dunajski slikar za napise in pozlata

Maribor, Viktringhof-ova ul. 17.

(Ustanovljeno leta 1902). 779

Sijajno bodočnost

imajo turške srečke in nove srečke avstr. Rdečega križa vsled njihove vedno zvišujoče se denarne vrednosti! Vsaka srečka zadene! Glavna dobitka znašata čez

1.000.000 kron

Natančno pojasnilo z igralnim načrtom razpošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana. 763

Kmečka hranilnica in posojilnica

v Ptuj.

reg. združenje s neomejeno zavezo,

ima odslej naprej svoje uradne dneve samo vsako **sredo** in **petek** in ne vsak dan kakor je bilo dolej 727

Kmetovalci! Ne zamudite!

40% kalijevo sel razpošiljam po ceni K 24.— za 100 kg po povzetju dokler imam še kaj zaloge! Vposlati je vreče v napolnitev! V tej kvaliteti je uvoz za dalje časa popolnoma ustavljen, zato naročite to vašo umetno gnojilo nemudoma, da za morem pestreči! Za odstotke jamčim!

Vinko Vabič, veletržec, **ŽALEC**, Južno Stajersko 757

Neomajno vstrajati

je naš princip, če smo res in po pravici sigurni našega stališča. Rabimo neprestano **LYSOFORM**, ker imamo s tem sigurnost, da nas to sredstvo vedno varuje pred vsakim okuženjem. (10 Mese.)

KUPIM

vsako množino zeljnih glav, repo, rudečo peso (rono) in druge poljske pridelke.

Karl Robaus,

MARIBOR, Koroška cesta št. 24. 794

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg št. 3, zraven gostilne „*k Ornamu orlu*“ se pripravlja na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina 50 v. otroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojišč, pokrajine vseh dežel celega sveta v naravni velikosti, slikovite in resnične. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zanimivosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „*Panorama*“, pride zopet, ker so vedno nove predstave.

Milo (žajfa) za pranje

1 kilo eno krono v tridih kosih, si zelo lahko vsak sam skuha doma. Natančno navodilo in pojasnilo za kuhanje takega mila (žajfe za pranje) pošljem vsakemu po povzetju za tri krome osemset vinarjev. 786

Karolina Poženel, Idrija št. 262. Kranjsko.

Mariborska mlekarna

oddelek za izdelavo marmelade v MARIBORU, Tegethof-ova c. št. 63

kupuje vsako množino **jabolk, malin in robidnic.** 714

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva, Maribor, Koroška cesta 10. Darujte zanj vse zgodovinske važne predmete, osobito vojne spomine

+

Daleč od svoje ljube domovine, na tuji rumunski zemlji blizu mesta Foksan, je umrl junaške smrti naš ljubi in dragi sin, oziroma brat

Miroslav Bezjak, c. in kr. praporščak v nekem črnovojnem polku,

dne 9. avgusta t. l. Tifesti imenuje nesreče se kraj, kjer je tik cerkve boreč se s svojim krdelom proti sovražnim navalom bil v prsi smrtno zadet. — Vznak hrabrosti priporočen je bil od svojih predstojnikov v odlikovanje z veliko srebrno kolajno. — Od prestojnikov čislani in tovarišev njegovih, ljubljen od svojih vojakov, objokan od svojih domačih leži pokopan v daljni tujini.

Bodi mu lahka zemljica tuja!

Sv. Tomaž, dne 18. sept. 1917.

Simon Bezjak nadučitelj, **Marija Bezjak**, starši.

Angela, Ivan, Bertica, Danilo in Pepi, bratci in sestre. 864

Naznanilo.

Na podlagi naredbe c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 17. maja 1917 drž. zak. list št. 221 smejo sadje nakupovati samo tisti, ki imajo tozadevno dovoljenje od urada za zelenjavo in sadja v Gradcu. oziroma, ki so v to pooblašteni. Vsaka druga nedovoljena nakupovanja oziroma prodaja sadja se strogo kaznujejo. Dolžnost pooblaščenega nakupovalca za sadje je, da vsako neopravičeno kupčijo s sadjem takoj naznani na imenovano mesto. Za okrajna glavarstvo Maribor in Ptuj ima polnopravno pravico nakupovanja sadja v vsaki množini gospod Franc Krepek pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, kamor se naj naslovijo tozadevni dopisi. Župani mu naj gredo na roko ter naj ljudstvo o tem opozorijo. Cene 25 v ozir. 30 v, sadje za prešanje in od 44 v do 75 v ozir. 85 v, drugo lepo mešano, ali izbrano prvovrstne sadje na kolodvor postavljeno.

808

FRANC KREPEK.

U 85/17-13

V Imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Celju kakor vzklieno sodišče je razsodilo tako le.

Prizivu javnega obtožitelja zaradi izreka o krivdi se deloma ugotovi, razsodba c. kr. okrajnega sodišča v Kozjem z dne 5./6. 1917 U 85/17-7 se v izreku o krivdi spremeni in je Neža Zakošek, 34 let stara, kat. vere, omožena posestnica v Drenskemrebru, še ne kaznovana

kriva

prestopka § 18/1 ces. naredbe z dne 21./8. 1916 št. 261 drž. zak. storjenega s tem, da je meseca prosinca 1917 v Lesičnem zahtevala izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem za neobhodno potrebno reč očitno čezmerno ceno in sicer za 1 liter vina 3 K 20 v, in se obsodi po § 18 cit. ces. naredbe z uporabo § 271 k. z. na

500 (petsto) kron denarne globe;

na katere mesto stopi v slučaju neizterljivosti zapor po 10 dneh in po § 389 k. pr. r. v povrnitev stroškov kazenskega postopanja.

Po § 23 imenovane ces. naredbe se ukrene objava razsodbe brez razlogov na stroške obtoženika v časopisu „Slovenski Gospodar“ in nabitev te sodbe v občini Virštanj.

C. kr. okrajno sodišče v Kozjem, odd. III,
dne 28. avgusta 1917.

806

U VIII 650/17-5

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Mariboru odd. VII je razsodilo:

Obtoženec Ivan Hlade, rojen 24. 12. 1859 na Slemenu, kat. oženjen veleposestnik v Jelovcu št. 24

je kriv,

da je koncem meseca novembra 1916 pri Sv. Jurju ob Pesnici za jabolka, ki jih je pridelal na svojih posestvih v Jelovcu in na Slemenu, postavljene k Hojnikovemu skladišču na Pesnici, zahteval od Franca Schwarzja za en kilogram 1.01 K, ter je tako izrabljaje izredne po vojnem stanju povzročene razmere zahteval za neobhodno potrebščine očitno pretirano ceno.

S tem je zakrivil prestopke draženja po § 18 ces. nar. z dne 21. 8. 1916 št. 261 drž. zak. ter se obsodi po navedenem postopnem določilu z uporabo § 261 kaz. zak. na

1500 (entisoč petsto) kron

denarne globe, v slučaju neizterljivosti na 30 dni zapor in v smislu § 389 kaz. p. r. na povrnitev stroškov kazenskega postopanja.

Ob enem se v smislu § 23 zgoraj navedene ces. naredbe odredi, da se ta sodba brez razlogov enkrat objavi v listih „Grazzer Tagblatt“ in „Slovenski Gospodar“ na stroške obtoženca.

V Mariboru, dne 20. junija 1917.

805

Ustmena

pojasnila v hišah zanimajočih v svrhu nakupa

parilnikov,

ter drugih strojev pri tovarni

„Welsia,“

podaja večletni zastopnik

886

Franc Kovač v Ormožu.

Izdajatelj in založnik: Katoliško tiskovno društvo.

Odgovorni urednik: Franjo Zežel.

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Kupim BUKOVO OGLJE in DRVA

od enega vagona kg 10000 naprej.

Prosim punudbe. Plačilo naprej.

Jakob Tavčer,

trgovec z ogljem in drvi.

Trst, Via S. Zaccaria 3.

556

Hrastov in kostanjev les

v deblih in vejah od 10 cm. debelosti naprej

kupi po najvišji ceni

578

Julij Žigan na Polzeli v Sav. dol.

Št. 27.021
112.475/1917.

Razglas.

Iz deželnih drevesnic v Gleisdorfu, Brucku ob Muri, v Celju in v Silberbergu pri Lipnici se bodo oddale štajer-
skim kmetovalcem v jeseni leta 1917 oziroma spomladi 1918 sledeče vrste jabolk in hrušek, skupaj okrog 31.000 komadov
drevesa.

Od teh se bodo oddalo tri četrtine kmetskim posestnikom po znižani ceni po 1 K komad in ostala četrtina
nekmetskim posestnikom po tržni ceni 2 K 20 vin. komad, izvzemši zavitek in voznino.

Naročila sprejema deželni odbor. Naročilu se pridene potrdilo občine, da je prošnjik kmetski posestnik v ob-
čini. Če se rabijo drevesca za jesensko sajenje, se mora to v naročilu posebej omeniti in naročilo poslati vsaj do 15.
oktobra 1917. Prošnje se bodo sprejemale, dokler bo kaj zaloge kakor za jesensko tako tudi za spomladno sajenje takoj
po objavi tega oznanila in se bodo reševale po vrsti, kakor dojdejo.

Več kakor 120 komadov eden posestnik ne dobi in je dotični dolžan, ta drevesca vsaditi na svojem lastnem
posestvu.

Drevesca se oddajajo samo proti takejšnemu plačilu. Če je ene ali druge vrste zmanjkalo, se
nadomesti z ajej najbližnjo vrsto in naročilec lahko to vrsto sprejme ali pa odkloni.

Če se nadomestne vrste ne sprejme, se mora ista obratno odpovedati.

Drevesca naj naročilec, če le mogoče, osebnostno prevzamejo ali pa, če se pošljejo po železnici, takoj po prejemu
skrbno pregledajo.

Pritožbe se naj takoj pošljejo na vodstvo drevesnice. Na poznejše pritožbe se ne bo oziralo.

Seznamek jabolk in hrušek, ki se bodo oddajale v sadni dobi 1917/18 iz deželnih drevesnic:

Št.	I. Jabolke	a) v Gleisdorfu			b) v Brucku			c) v Celju		
		Visoko deblo	Na pol vis. deblo	prtljikavo drevje	Visoko deblo	Na pol vis. deblo	prtljikavo drevje	Visoko deblo	Na pol vis. deblo	prtljikavo drevje
1	Štajerski mošanci	665	311	—	200	—	—	1430	—	—
2	Vel. renski bobovec	765	154	—	2150	60	—	2450	—	—
3	Ananas rajnete	18	16	30	—	—	—	90	60	240
4	Baumanova reneta	380	55	45	870	50	170	495	—	35
5	Damason reneta	178	64	30	—	—	—	740	—	—
6	Kanada reneta	114	12	—	—	—	—	280	—	—
7	Belefleur rumeni	75	48	65	—	—	—	250	—	167
8	Astrachan beli	—	—	—	475	10	90	—	—	—
9	Šarlamovski	41	32	11	745	20	290	120	—	215
10	Gravensteiner	27	25	6	1250	60	350	—	—	—
11	Prestolonaslednik Rudolf	220	94	14	—	—	—	—	—	—
12	Kardinal plemenasti	83	50	—	190	10	—	185	—	—
13	London pepinek	234	15	39	—	—	—	230	—	110
14	Ribstonov pepinek	—	—	—	420	10	—	130	—	—
15	Schöner od Boskoopa	192	123	71	—	—	—	190	—	—
16	Lesnika rdeča	533	32	—	420	10	—	—	—	—
17	Huberjeva mošna jaboljka	298	21	—	—	—	—	—	—	—
18	Dammiger jaboljko (Kantapfel)	—	—	—	340	—	—	—	—	—
19	Plemenito jaboljko (rumeno)	—	—	—	490	10	55	—	—	—
20	Landsberška reneta	—	—	—	890	25	171	—	—	—
21	Zimska zlata parmena	—	—	—	620	20	30	—	—	—
22	Rdeči jesenski kalvil	—	—	—	320	40	7	—	—	—
23	Renski zakrivljeni steblovnik	910	192	—	440	40	—	1025	—	—
II. Hruške										
1	Dielova maslenka	43	—	29	270	25	80	20	—	248
2	Pestrovka	13	16	12	—	—	—	—	—	—
3	Dobra Louisa iz Avranches	29	—	34	230	40	160	18	—	320
4	Williamova Kristijanovka	—	—	—	60	10	—	—	—	—
5	Olivier de Serres	—	—	21	—	—	—	25	14	230
6	Pastorka	23	—	48	180	10	130	60	—	—
7	Saleburgerica	8	—	—	16	—	50	—	—	—
8	Zimska dehanška hruška	49	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Jelenka	220	18	—	400	30	—	20	—	—
10	Weilerjeva mošna hruška	147	55	—	30	—	—	110	100	—
11	Boséjeva čutarica	—	—	—	205	60	—	147	80	—
12	Topka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Štajerska mošnica	169	9	—	—	—	—	—	—	—
14	Rdeča deželna hruška	106	—	—	585	10	—	45	—	—

Razven teh se bodo oddale še 640 drevesc laškega oreha, brez krone, visoka ca 1 1/4 m, nadalje 1035 južno-
tirolskih in 1660 sprednjostaj. žitnih kostanjev — enoletne sadike — za ceno 60 v komad, potem 187 marelic in 156
breskev (nizkih dreves), 25 visokodebelnatih in 72 prtljikavcev, 100 črtnjevih in 72 višnjevih visoko- in poldebelih
dreves, ki se bodo oddala le za imerne cene kmetskim posestnikom.

Gradec, dne 10. septembra 1917.

(83 Klen.)

Od štaj. dež. odbora.